

ಕರ್ನಾಟಕ
ನರಕಾಸುರ
ಅಜಯಿ ವ್ಯಾಯೋಗಂ

ಸಿದ್ಧಾಂತಿ ಶಿವಶಂಕರ ತಾಸ್ತೀ

ಕರ್ನಾಟಕ ನರಕಾಸುರ ವಿಜಯ ವ್ಯಾಯೋಗಂ :

ಸಿದ್ಧಾಂತಿ ಶಿವಶಂಕರ ಶಾಸ್ತ್ರಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ, ಧಾರವಾಡ

ಅರ್ಥಿಕ ನೆರವು : ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ

KARNAATAKA NARAKAASURA VIJAYA VYAAYOGAM:
A Play in Kannada by
Siddhanti Shivashankar Shastri

Published in 1985 by
Siddhaling Pattanshetti
Secretary
Karnatak Vidyavardhak Sangha, Dharwad – 580 001

© Karnatak Vidyavardhak Sangha, Dharwad

Pages : 36

Copies : 5000

Printed at

Lalita Mudranalaya, Market, Dharwad – 580 001

ಮೊದಲ ಮಾತು

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೯೦ ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತಗೊಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ, ಸಾಹಿತ್ಯಕ, ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಜನನಾಡಿಯನ್ನು ಮಿಡಿದ ತುಂಬ ಮಹತ್ವದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಅನೇಕ ಬರೆಹಗಾರರು ಕವಿಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪಡೆದು, ಹೆಸರು ಪಡೆದು ನಾಡಿನ ತುಂಬ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ತನ್ನ ಹುಟ್ಟಿನಾರಭ್ಯದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘವು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಅವಿರತವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಹಲವಾರು ಬಗೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದರೊಂದಿಗೆ ಧಾರವಾಡವನ್ನು ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಮಸ್ತ ಕರ್ನಾಟಕದ ಲೇಖಕರನ್ನು, ವಿಚಾರವಂತರನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ತರುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಂಘವು ಮೊದಲಿನಿಂದ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಬರೆಹಗಾರರ ಬಳಗವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅವರಿಂದ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆಸಿ ಅಥವಾ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಗ್ರಂಥರಚನೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿ ತನ್ಮೂಲಕ ಮೂಡಿಬಂದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ತುಂಬ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ನಾಡಿನ ತುಂಬ ಹರಡಿದ್ದ ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವ ಮಹತ್ವದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸಹ ಸಂಘವು ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂಘವು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ಉಳಿಯುವಂಥ ನೂರಾರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದು ಅವು ಸಂಘದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವಂಥ ಕೃತಿಗಳು. ಈಚೆಗೆ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸಂಘದ ಪ್ರಕಾಶನ ವಿಭಾಗವು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಪ್ರಕಾಶನದ ಪ್ರಸಾರದೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲಾಗದೆ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಿತು.

ಈಗ ಅನತಿ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ತನ್ನ ಆಯುಷ್ಯದ ನೂರನೆಯ ವರ್ಷಂತಿ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಸಂಘವು ಆಚರಿಸಲಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಚೀನ ಗೌರವವನ್ನು ಮೆರೆದ ಕೆಲವಾರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಮರು ಮುದ್ರಣದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿತು. ಹಿಂದೆ ಸಂಘವು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಅನೇಕ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಇಂದು ಕಾಲಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಹೋಗಿ ಅವುಗಳ ಪ್ರತಿಗಳು, ಕೆಲವು ಕೃತಿ

ಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಸಹ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಂತೆ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಸಂಘದ ಇಡೀ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಮಹತ್ವದ ಸಂಶೋಧನ ಗ್ರಂಥವೊಂದನ್ನು ಜನಾಬ್ಬಾರಿಯುತ ವಿದ್ವಾಂಸರೊಬ್ಬರಿಂದ ಬರೆಸಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರ ಸಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿ ಸಹಾಯಕವಾಗುವಂಥ ಕಾರ್ಯವೆಂದು ಸದ್ಯ ಉಪಲಬ್ಧವಿದ್ದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹದಿನೈದು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಅವುಗಳ ಮರುಮುದ್ರಣದ ಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡು ಅದರ ವಿವರವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಗೆ ೧೯೮೪ ರ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಯಿತು. ಆಗ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ನ. ನಾ. ಕಠಾವಿ ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘದ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೆನೆದು ಸಂಘವು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ನೆರವು ನೀಡುವುದಾಗಿ ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಅದರಂತೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಸರಕಾರವು ಹದಿನೈದು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಾಶನಕ್ಕಾಗಿ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಅನುದಾನವಾಗಿ ಕೊಡುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕಠಾವಿ ಅವರು ಸಂಘವು ಆ ಅನುದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಇಲ್ಲವಾದದ್ದು ಸಂಘಕ್ಕೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ನೋವು. ಹದಿನೈದು ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಕಾಶನದ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಂಘವು ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಶ್ರೀ ಕಠಾವಿ ಅವರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಂಘವು ಮರುಮುದ್ರಣದ ಪ್ರಕಾಶನ ಯೋಜನೆಯ ಮೊದಲ ಹಂತವಾಗಿ ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಹದಿನೈದು ಕೃತಿಗಳು ಇವು :

- ೧) ಶೌರ್ಯಸಾಗರ
- ೨) ಕನ್ನಡಿಗರ ಜನ್ಮಸಾರ್ಥಕತೆ
- ೩) ನರಕಾಸುರ ವಿಜಯವ್ಯಾಯೋಗಂ
- ೪) ಕರ್ನಾಟಕ ಕಥಾಸರಿತ್ಸಾಗರ
- ೫) ಮೋಹಿನೀ ಅಥವಾ ನಿಂದಕರ ನಡವಳಿ
- ೬) ಕನ್ನಡ ಮಾತು ತಲೆಯೆತ್ತುವ ಬಗೆ
- ೭) ಕಾಲಿದಾಸ ಚರಿತ್ರೆ
- ೮) ಕರ್ನಾಟಕ ಯಯಾತಿನಾಟಕಂ
- ೯) ಗೃಹವೈದ್ಯಕವು
- ೧೦) ಭಾರತೀಯ ವಿದುಷಿಯರು
- ೧೧) ಶ್ರೀಯಃಸಾಧನ
- ೧೨) ಪಂಡಿತರಾಜ ಜಗನ್ನಾಥ
- ೧೩) ಇಸೋಪನ ಚರಿತ್ರೆ

- ೧೪) ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳು
೧೫) ನರಗುಂದದ ಬಂಡಾಯ

ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಕೃತಿಗಳು ಸಹ ವಿಷಯ ವೈವಿಧ್ಯ, ಆ ಕಾಲದ ಭಾಷಾ ಸೌಂದರ್ಯ, ನ್ಯಾಕರಣ ಹಾಗೂ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಹಾಗೂ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ನಿರಂತರ ಪರಿಶ್ರಮದ ವಿಕಾಶಶೀಲ ಘಟ್ಟ ಮುಂತಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಮುಖ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂಥವು. ಈ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆಗ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘಕ್ಕಾಗಿ ರಚಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಆಯಾ ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳ ಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ಸಂಘಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ್ದು ಈಗ ಈ ಕೃತಿಗಳ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯ ಹೊಂದಿದ ಸಂಘವು ಆ ಎಲ್ಲ ಲೇಖಕರನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬದಲಾವಣೆ ಅಥವಾ ಹೊಸ ಸೇರ್ಪಡೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಮಾಡದೆ ಅವು ಇದ್ದ ಮೂಲ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮರುಮುದ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸುವವರಿಗೆ ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ವ್ಯತ್ಯಯ ಬರದ ಹಾಗೆ ಇವುಗಳ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈಗ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಉಪಲಬ್ಧವಿರದ ಈ ವಿರಳ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಅವು ಇದ್ದ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಉಪಲಬ್ಧಗೊಳಿಸಿ ಅವುಗಳ ಆಯುಷ್ಯ ಹಾಗೂ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸುಭದ್ರ ಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಮರುಮುದ್ರಣಗಳು ಜನತೆಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾದರೆ ಸಂಘದ ಶ್ರಮ ಸಾರ್ಥಕವಾದಂತೆ.

ಈ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಗೆ ನಾವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಹದಿನೈದು ಕೃತಿಗಳಲ್ಲದೆ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘದ ಇನ್ನಿತರ ಎಲ್ಲ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಮರುಮುದ್ರಣ ಮಾಡಿ ನಾಡಿನ ತುಂಬ ಅವು ವ್ಯಾಪಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶ ನಮಗಿರುವುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮುಂದೆಯೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯು ನಮ್ಮ ಈ ಬೃಹತ್ ಯೋಜನೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮುಂದು ವರಿಯುವಂತೆ ನಮಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು ನೀಡಿ ಇಂಥ ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಉಪ ಕ್ರಮದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಾಶಿತಗೊಳ್ಳುವ ಕೃತಿಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಲಿ ಎಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘದ ವಾಗ್ಭೂಷಣ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ೨೨ನೆಯ ಪುಸ್ತಕವಾಗಿ 'ಕರ್ನಾಟಕ ನರಕಾಸುರ ವಿಜಯ ವ್ಯಾಯೋಗಂ' ೧೯೮೦ನೆಯ ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿತ್ತು. 'ಇದನ್ನು ಮದ್ರಾಸ ಪ್ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿ ಕಾಲೇಜ್ ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತರಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತಿ ಶಿವಶಂಕರ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರು ರಚಿಸಿದರು.' ಆಗ

ಇದರ ಬೆಲೆ ಮೂರು ಅಣೆ ಇತ್ತು. ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಗನ್ನಡವು ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಮೈತಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಹಳಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ, ಕಾವ್ಯಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗಟ್ಟಿ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಕನ್ನಡದ ಯಾವ ಬಗೆಯನ್ನೂ ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಶಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿದ್ದ ಪಂಡಿತ ಸಿದ್ಧಾಂತಿ ಶಿವಶಂಕರ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು ಇದನ್ನು ತುಂಬ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನತೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತ ಸ್ನೇಹಿತರು, ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪ್ರಾಚೀನ ಕೃತಿ ಸಂಗ್ರಾಹಕರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದಾಗ ಇನ್ನುಳಿದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬೇಗನೆ ಬೆಳಕಿಗೆ ತರುವ ನಮ್ಮ ಯೋಜನೆ ಬಹು ಬೇಗನೆ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಈ ಕೃತಿಯ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಸಹಾಯ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಆತ್ಮೀಯರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

೧-೮-೧೯೮೫
ಧಾರವಾಡ

ಸಿದ್ಧ ಲಿಂಗ ಪಟ್ಟಣಶೆಟ್ಟಿ
ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ

ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಕರ್ಣಾಟಕ ನರಕಾಸುರ ವಿಜಯ ವ್ಯಾಯೋಗಂ

ಕರ್ಣಾಟಕ ನರಕಾಸುರ ವಿಜಯ ವ್ಯಾಯೋಗಂ

ರೂಪಕ : ಪಾತ್ರಗಳು

ಸೂತ್ರಧಾರ
ನಟ

ಕೃಷ್ಣ
ದಾರುಕ
ಸತ್ಯಭಾಮೆ

ಇಂದ್ರ
ನಾರದ
ಜಯಂತ
ಪ್ರತೀಹಾರಿ
ಶಚಿ

ನರಕ
ಜೀಮೂತ

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀ ಮಹಾಗಣಪತಯೇನಮಃ

ಕಂದ || ಧರ್ಮಾರೂಢಂ ಸಾಂಬಂ |
ಧರ್ಮೋದಿತಮಂ ಸಮಂತು ನರಕಹರಣಮಂ ||
ಧರ್ಮಾತ್ಮನ ಸತ್ಕೃತಿಯಂ |
ಧರ್ಮೋಚ್ಛ್ರಯನಾಗಲೋರೆದು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವಂ ||

ನಾಂದಿ

ಸ್ರ || ಶ್ರೀಕಂಠಾದ್ಯಸುರಸರ್ವಸುಕಲದಿವಿಷದಾತ್ಮತ್ವಮಂ ಗೆಯ್ದರೋ ದೀ
ಪ್ತಾಕಾರಂ ಸ್ವಷ್ಟಮಂ ಗಾಭರಣಗಣದಿ ತಾನಾವನೋಳ್ ಸೇವಿವಾಗಳ್ |
ಆ ಕಸ್ಮಾರೀ ವಿಲಿಪ್ತಪುರುಚಿರಕಮಲಾ ಸುಸ್ತನಜ್ಞಾನದಿಂದ |
ಸ್ತೋತಂ ನೀಲಾದ್ರಿಶೃಂಗಂಗಳೊಳೆ ವಿಹರಿಪಾವಿಷ್ಟ ರಕ್ಷಿಕ್ಕೆ ನಮ್ಮಂ || ೧ ||

ಸೂತ್ರದಾರ : (ಕುತೂಹಲದೊಡನೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ನೋಡಿ) ಅಹಹಾ !! ಪ್ರಭಾತ
ಸಮಯದ ಲೋಕದಸಿರಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಉಲ್ಲಾಸವನ್ನು ಉಂಟು
ಮಾಡುತ್ತಿದೆ;-

ಚಂ || ಕಿಸುಮುಗಿಲ್ಕೂರ್ದ ಲಿಂದೆವೊಲೆ ಲಾಕ್ಷೆಯ ತಂಬುಲದಾರಸಂಗಳಿಂ |
ನೊಡುಡು ರಾಜಿಯಿಂದೆವೊಲೆ ಪೂಗಳ ತೊಂಗಲ ತಾವಳಂಗಳಿಂ ||
ಮಸುಳಿದ ಜೊನ್ನದಿಂದವೊಲೆ ಕಪ್ಪುರನಲ್ಪುಡಿಯಿಂದೆ ನೋಡಲಾ |
ಗಸಮೆಸೆಗುಂ ಸುಶಯ್ಯೆವೊಲೆ ರಾತ್ರಿವಧೂವಿಧುಪೂರುಷರೃಕಾ || ೨ ||
ಅದುವುಮಲ್ಲದೆ;-

ಮ || ಹರಿಯಿಂದಳ್ಳಿ ತದಂಧಕಾರದನುಜಂ ದಿಗ್ರಂಧ್ರಭೂಸಾನಿಯಾ |
ಗಿರೆ ಗೋಳಿಂದಲಿದೋಡುಗುಂ ಖಗಗಣಂ ಪ್ರಾಕ್ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ತತ್ತೇನೆವೊಲೆ ||
ಮುರಿದಾಚಿತ್ರ ಪತಾಕೆಯಂತೆ ಮುಗಿಲ್ಕೂ ಹಾರಂಬೊಲಾ ತಾರೆಗಳೆ |
ಪೆರೆ ಮುಂಜಾವದೆ ಜೊಲ್ವಬೆಳ್ಳೊಡೆಯವೋಲೋರ್ಗುಂ
ಖಯುದೋರ್ವಿಯೋಳ್ || ೩ ||
(ಮೂಡಲಕಡೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅಚ್ಚರಿಯೊಡನೆ)

ಕಂದ || ಮೂಡಲ್ವೆಟ್ಟಿನ ಕೋಡಿನೊ |
ಳಾಡುವುದೆಳಚೆಂಗೆದಿರುಂಗಳವಿಯಾ ||
ಮಾಡುವುದಾತೇರ್ಕುಡುರೆಯ |
ಚೂಡೆಯ ಕೆಂಜೆಲ್ವ ಚೌರಿಯೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯಂ || ೪ ||

(ಮರಳಿಯೂ ನೋಡಿ) ಭಕ್ತಜನರಿಗೆ ಭದ್ರಂಕರನಾದ ಭಗವಂತನಾದ ಭಾಸ್ವಂತನು ಮೂಡಿ ಮೆರೆವನ್ನವೆ ? ಈಗಳಿವನು ಅವುದೊಂದು ಬಗೆಯಾದ ಕಾಮುಕರ ರೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವನೆಂದು ಊಹಿಸುತ್ತಿರುವೆನು;—

ಚಂ || ಗತತಮನಾಗಿ ರಾಗಯುತನಾಗಿ ದಿವಾಕರನೆಲ್ಲಿಯೋ ಅಧಃ |
 ಕೃತನಿಜಜೀವನಂಬಡೆದಮಂಜಿನ ಕಂಬನಿಸೋರ್ವ ಲೀನಶ್ರೀ |
 ಗತಿಯನೆ ನಿರ್ಗತಾಳವಚನಂದಳಿದಾನಳಿನೀಗಣಕ್ಕೆ ಹ |
 ಷ್ವತೆಯ ನೊಡರ್ಚಿ ಶೋಷಿಸುವನಾತ್ಮಪದಂಗಳ ಚಾರುಸಂಗದಿಂ || ೫ ||

(ಆಕಾಶವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ಆಶ್ಚರ್ಯದೊಡನೆ)

ಚಂ || ಗಗನವನಂ ದಿನಂಗಳೊಳಗಾತಪದಿಂ ನೆರೆ ಕಂದಿರಲ್ತಮ |
 ಸ್ಸುಗಳೆನಿಪಚ್ಚಧೂಪಗಣದಿಂ ಬಿದಿ ದೋಹದಮಿಯಲಾಗಳೆ ||
 ಸೋಗಯಿಸತಾರಕಾಕುಸುಮಮಾಯ್ತಿದೊ ಸೂರ್ಯನರಶ್ರೀಜಾಲದಿಂ |
 ಚಿಗುರಿಡಿವಿವುಡಿರವಿಯ ಮಂಡಲದಿಂ ಫಲಿತಂ ಪ್ರಕಾಶಿಕುಂ || ೬ ||

ಅದರಿಂದ ಇಷ್ಟಫಲ ಲಾಭಕ್ಕೋಸುಗ ಈ ತೇಜೋವಂತನಾದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವೆನು;—

ಮ|| ಕವಿದಧ್ವಾಂತವಿಪಂಕ ದುಸ್ಸಹ ಮಹಾನಾರಾಶಿಯೋಳ್ ಸಿಲ್ವಿಕಾ |
 ಡುವನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಿತ ಸರ್ವಜಂತುಗಣಮಂ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮಂ ಸರ್ವಮಂ ||
 ಪ್ರವಿಶಾಲಪ್ರಬಲಾತ್ಮರಶ್ಮಿಗಣದಿಂದುದ್ಧಾರಮಂ ಮಾಳ್ವನಂ |
 ರವಿಯಂ ವಂದಿಸುವೆಂ ಸಮಂತುಸತತಂ ಸಪ್ರೇಮಸದ್ಭಕ್ತಿಯಿಂ || ೭ ||

(ಎಂದು ಅತ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಆಗಸವನ್ನು ನೋಡಿ ಹರ್ಷದೊಡನೆ)

ಚಂ || ಕರಿಮುಗಿಲಾನೆಗೆಜ್ಜರ ಮುರೆಪ್ರತಿಬೋಧಿನಿ ಶೌರಿಗಬ್ಬಿನೀ |
 ಸುರುಚಿರಹಂಸಕುಟ್ಟಿನಿ ಸುಧಾಕರರತ್ನಕೆ ಶಾಣಕರ್ಷಣಂ ||
 ನೆರೆಕುಹು ಕೇಕೆಯಾಗಮಕೆ ಮೇಣ್ಣಲುಷಾಂಬುಗೆ ಸಿಳ್ಳೆಬಿತ್ತು ಕಾ |
 ಶರುಚಿಯಿದಾಗಿಕುಂ ಸಮಯಮಾವುಡನೋ ಮಿಗೆ ಹೃತ್ಪ್ರಹರ್ಷಮಂ ||೮||

ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ;—

ಉ || ಏಕೆಲೆಬಾಳೆವಂಡು ಬೆಮರಾಂತೆಲರಾನೆಗಳಂ ಧನುಷ್ಯತೇ |
 ಕ್ಷಾಳಿಯ ನಂಬುಜೋತ್ಪಲಶರಂಗಳುಮಂ ಶರಪುಷ್ಪದಾರಜಃ ||
 ಪಾಳಿಗಳಂ ಕರಂ ವಿಗತಬಾಧೆಯ ಹಂಸಭಟಕಳಂ ಶರ |
 ತ್ಯಾಳನಮರ್ಚಿ ಪೇಳ್ವನಿವನೆಲ್ಲೆಯು ಮಂಗಳಜೈತ್ರಯಾತ್ರೆಯಂ || ೯ ||

ಆದೂ ಅಲ್ಲದೆ ;—

ನು || ನೆರಿದಾಯೀಳೆಲೆಬಾಳೆ ಗೊಂಚಲಿಡಿಪೂವಂಡುಂ ಕಂಗಾಣದಾ |
 ವರಭೃಂಗಂಗಳನಾಂತು ಮೆಲ್ಲುಡೆಗಳಂದಿಯುರ್ಪ ತೆಂಗಾಳಿಗಳ್ ||
 ಪರಿಶುದ್ಧಂಗಳೆನಿಪ್ಪ ಭತ್ತದ ಬನಂಗಳ್ಗೆಯ್ಡಿ ತಾವಾಡುವಾ |
 ತರುಣವ್ಯಾಳವಧೂವರರೆ ಸುಖಸಂದೋಹಂಗಳಂ ಬೀರುಗುಂ || ೧೦ ||

ಆದರಿಂದ ಈಗ ನಾನು ಭಕ್ತಾಭೀಷ್ಟದಾಯಕನೂ ಸಕಲ ವೇದಾವಳಿ ಮುಕ್ತಾ
 ವಳೀ ನಾಯಕನೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀವದನಾಂಬುಜದಿನನಾಯಕನೂ ಜಗನ್ನಾಯಕನೂ ಆದ
 ಭಗವಂತನ ಶರತ್ಕಾಲೋಚಿತೋತ್ಸವವನ್ನು ನೋಡಲು ಆತ್ಯಂತ ಕುತೂಹಲದಿಂದ
 ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಬಂದಿರುವ ಸಕಲ ವಿದ್ಯಾವಾರಂಗತರಾದ ಸಭಿಕರನ್ನು ಸಮೀ
 ಪಿಸಿ ಅವುದಾದರೊಂದು ರೂಪಕವನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಿ ಬಿನ್ನಪವನ್ನು ಸಫಲಗೊಳಿಸುವೆನು.
 (ಎಂದು ತಿರುಗಿ ನೋಡಿ) ಆಹಾ! ಈ ನೀಲಾದ್ರಿ ಲವಣಾರ್ಣವದ ಉಲ್ಲೋಲ
 ಕಲ್ಲೋಲ ಮಾಲೆಯುಳ್ಳ ಕೂಲದಿಂದ ಕಡಿನಡೆದ ಇಂದ್ರನೀಲಗಳ ರತ್ನ ರಾಶಿಯೆಂಬಂತಿದೆ.
 ಈಗಲಾದರೋ ;—

ಕಂದ || ಎರಡುಂ ಕಡೆಯೊಳ್ ಚಂಪಕ |
 ತರುವನವಾಟಿಕೆಗಳೊಪ್ಪೆ ಗಿರಿಸಿತಶೃಂಗಂ ||
 ಮೆರೆಯಲೈಳ್ಳಲೆ ಪೊಂಗರಿ |
 ಗರುಡಂ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟನಾಗಿನಿಂದಂತೆಗುಂ || ೧೧ ||

(ಸಕ್ಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತಸದೊಡನೆ) ಇಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲವೆ ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯವು
 ಕೈಗೂಡಿದೆ ;—

ಕಂದ || ಜಗದೀಶನ ಕರುಣಾರಸ |
 ದೊಗೆದಕಟಾಕ್ಷಂಗಳಿಂದೆ ತಣ್ಣೆ ಲಲಿಂದಂ ||
 ಬಗೆಗೊಳ್ವೀವಟಮೂಲದೆ |
 ಸೊಗದಿಂತಾಮಾಗಿ ಸಜ್ಜ ನರ್ಕುಳಿತಿರ್ಪರ್ || ೧೨ ||

ಆದರಿಂದ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ತಡವಾಗಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. (ತೆರೆಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ)
 ಪೂಜೈಯೇ ! ಇತ್ತ ಬರಬೇಕು.

ನಟ : (ಬಂದಳಾಗಿ) ಪೂಜ್ಯನೇ ! ಇದೋ ಬಂದೆನು, ಮಾಡಬೇಕಾದ ವಿಷಯ
 ವನ್ನು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಬೇಕು.

ಸೂತ್ರಧಾರ : ಮಾನಿನಿಯೇ ! ಈ ಸಭಿಕರ ಹೃದಯಾನುರಂಜನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಾಡ
 ತಕ್ಕ ವಿಷಯವೇನಿದೆ !

ನಟಿ : ಪೂಜ್ಯನೇ ! ಸ್ಫಾಸದರ ಮನೋರಂಜನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ?

ಸೂತ್ರಧಾರ : ಷಡ್ವರ್ಣಕರ್ತಾರೂ ವಿನೋದದಿಂದ ಒಂದು ರೂಪಾಂತಂತೆ ಪರ್ವತೇ ಶ್ವರನೆಂಬ ವಿಧ್ವಾಂಸನು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ವಾರಣಾಸಿ ವಂಶದಲ್ಲುದಿಸಿರಲು, ಆತಂಗೆ ಮಗನಾದ ಧರ್ಮಸೂರಿಯೆಂಬ ಕವಿಯಿಂದ ರಸಭರಿತನಾದ ನರಕಧ್ವಂಸನೆಂಬ ಹೊಸತಾದ ವ್ಯಾಯೋಗವೊಂದು ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅದನ್ನು ಈಗಲಾದರೋ;-

ಕಂದ || ಭೂಸುರವರ ಸಿದ್ಧಾಂತಿ |
ಶ್ರೀ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರ ತನಯಂ ||
ಶ್ರೀ ಶಿವಶಂಕರ ಕವಿ ಲಸ |
ದಾಶಯರಾನಂದಿಸಲ್ವೆ ಕನ್ನಡಿಸಿರ್ಪಂ || ೧೩ ||

ಅದರ ಅಭಿನಯದಿಂದ ಸಭಿಕರನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಬಹುದು.

ನಟಿ : ಕೊಂಚವೇ ಚಿನ್ನಾಗಿರಬಹುದಾದ ನಮ್ಮ ಈ ವ್ಯಾಯೋಗಾಭಿನಯವು ಈ ಮಹಾತ್ಮರ ಹೊಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಡೆವುದು ?

ಸೂತ್ರಧಾರ : ಅನ್ಯರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಯಾವುದೊಂದು ಸುಗುಣವಿದ್ದರೂ ಮಹಾತ್ಮರೇ ಕೊಂಡಾಡುವರು. ಹೇಗೆಂದರೆ;-

ಕಂದ || ಭೂಷಣಮಾಂಪಂ ಬುಧರಿಂ |
ದೋಷಾಕರನಾಗಿಯುಂ ಸುಧಾಕರನನುತಂ ||
ತೋಷಿಸಲನವರತಂ ಜಡ |
ದೋಷಿಗಳಿಂ ಪಂಕಜಾತರಿಂದಂತ್ಲಂ || ೧೪ ||

ನಟಿ : ಪೂಜ್ಯನೇ ! ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ಸುಧಾಕರತ್ವದ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ವ್ಯಾಯೋಗಾಭಿನಯದಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಾದ ಗುಣವೇನುಂಟು ?

ಸೂತ್ರಧಾರ : ಆಹಾ ! ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಸೊಬಗಿನ ಸೋನೆ ಸುರಿಸುವ ಸಮಸ್ತ ತಮಸ್ತೋ ಮವಿರೋಧಿಯಾದ ನರಹರಿಯ ನರಕಾಸುರ ಸಂಹಾರೋದಾಹರಣ ರೂಪಕವಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುಣವಿರುವುದಲ್ಲವೆ ? ಹೀಗೆಯೇ ಈ ಕವಿ ತನ್ನ ಬಾಲಭಾಗವತಮೆಂಬ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವನು;-

ಕಂದ || ಅಹಹಾ ಯೋಚಿಸೆ ದೋಷೋ |
ಪಹಿತಮುಮೆನ್ನುಕ್ತಿ ಪಂಕಭವರಿಂ ಜಡರಿಂ ||
ನಿಹತಂ ವಿಷ್ಣು ಪದಗತಂ |
ಸಹೃದಯರಿಂ ಗ್ರಾಹ್ಯಮಲ್ವೆ ಚಂದ್ರನ ಕಳೆವೋಲ್ || ೧೫ ||

ನಟ : ಸಹಜವಾಗಿ ತರ್ಕಕಠೋರ ನಾಕೃವಿಸೋದಪ್ಪಳ್ಳು ಈ ಕವಿಯ ವಚನಗಳು
ಆಮೃತ ರಸದಂತೆ ಹೇಗೆ ಇಂಪಾಗಿರುವುವು ?

ಸೂತ್ರಧಾರ : ಚಂ|| ಸುಕವಿಯ ಸೂಕ್ತಿಧಾಟಿ ಸತತಂ ನೆರೆ ತರ್ಕಕಠೋರನಮಾಡೊಡಂ |
ಪ್ರಕಟಿಸುಗುಂ ಕವಿತ್ವಸಮಯಂಗಳೋಳೊಳ್ಳವಿಯಂ ವಿಚಿತ್ರವೆಂ||
ಪ್ರಕೃತನಭಾವಮಂ ತಳೆದೊಡಂ ರವಿರಶ್ಮಿಗಳಯ್ಡು ಗ್ರೀಷ್ಮದೊಳ್ |
ಸಕಲಕೆ ವೃಷ್ಟಿ ಕಾಲದೆ ನನಾಮೃತ ಪುಷ್ಟಿಯನೀಯದಿರ್ಕ
ಮೆಂ ||೧೬||

ನಟ : ಪೂಜ್ಯನಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಸೂತ್ರಧಾರ : ಪುಜ್ಯಯೇ! ತಡವೇಕೆ ಮಾಡುವೆ ?

ಕಂದ || ಸುರಪತ್ಯಾಶಿಯನೀಗಲ್ |
ನೆರೆಧಾರಾಧರ ತನೋಗಣಾಚ್ಛಾದಿತೆಯಂ ||
ಹರಿತಾಂ ವಿನುಲೀಕರಿಸು |
ತ್ತುರೆಯೆಮ್ಮಂ ನಾಟ್ಯದಲ್ಲವಂ ತ್ತುರೆಗೊಳಿಪಂ || ೧೭ ||

(ತೆರೆಯಲ್ಲಿ)

ಕಂದ || ಅರಿಬಲಭಯವಾಂ ನೀಂ ಬಿಡು |
ಸುರಪತಿಯೇ ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯಪುರಮಂ ಬಿಡದಿರ್ ||
ನರಕಂಟಕನರಕನ ನಾ |
ಸುರಬಲದೊಡನೀಗಳ್ಳು ಗಾಹುತಿಗುಡುವೆಂ || ೧೮ ||

ಸೂತ್ರಧಾರ : (ವಿಮರ್ಶೆಯೊಡನೆ) ನರಕಾಸುರನ ಭಯದಿಂದ ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು
ಬಿಡಲೆಳಸುತ್ತಿರುವ ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ
ವೇಷವನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ನನ್ನ ತಮ್ಮನಾದ ಕಾಲಕಂಧರನ
ವಚನಸರಣಿಯಿದು ಕೇಳಿಸುವುದು ನಿಶ್ಚಯವು. ಆದರಿಂದ ಈತನು
ಸಾವಕಾಶ ಮಾಡದೆ ಯುದ್ಧೋನ್ಮುಖನಾಗಿ ಹೊರಡುವನು. (ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ
ನೋಡಿ ಸಂತಸದೊಡನೆ.)

ಚಂ|| ಕೊಳುಗುಳದಿಂದೆ ಪಿಂತೆಯೊಡಗೂಡಿದ ತಜ್ಜ ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತೆ ತಾಂ |
ತಳೆದುರೆ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯನತಿಪ್ರಿಯೆಯಂ ತೊಡೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಲ್ ||
ಬೆಳಗುವನಾಗಿದಾರುಕಸುಜೋದಿತವಾಜಿರಥ ಪ್ರದೇಶದೊಳ್ |
ಕಳೆವಡೆದಯ್ದು ಕಯ್ದುಗಳನಾಂತಿದಿರಲ್ಲೆಯೆ ಬಾರಿಬಂದಪಂ || ೧೯ ||

ಇದು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ.

(ಬಳಿಕ ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು.)

ಕೃಷ್ಣ : ಎಲ ದಾರುಕನೇ ! ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷ ನಗರವನ್ನು ಕುರಿತು ಕುದುರೆ
ಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸು.

ದಾರುಕ : ಆಯುಷ್ಮಂತನೇ ! ಇಂದ್ರನಾಗಮನದಿಂದ ನಿನ್ನಯಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು
ಮೊದಲೆ ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆನು.

ಕೃಷ್ಣ : ನರಕಾಸುರನ ಕಿಡುನಡವಳಿಗಳನ್ನು ಇಂದ್ರನಿಂದ ಕೋಪವಾಗಿ ಕೇಳಿ
ದೆನು. ಆದನ್ನು ನೀನು ಸವಿಸ್ತರವಾಗಿ ಹೇಳು.

ದಾರುಕ : ನಾರದರ ಮುಖದಿಂದ ನಾನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೇಳಿರುವೆನು. ಆಯು
ಷ್ಮಂತನಿಗೆ ಆದನ್ನು ನಿರವಿಸುವೆನು, ಆದರೆ ಕೇಳು ;—

ಚಂ || ಅಡಿಗಡಿಗಿಂದ್ರಪಟ್ಟಣಮನಾವರಿಪಂ ನೆರೆಕೊರ್ಬಿನಿರ್ನಂ |
ತಡೆಗೊಳದಾಸುಕಲ್ಪತರು ಚಾರುವನಂಗಳ ಸೂರೆಗೊಂಡಪಂ ||
ಕಡುಸವಿವಂ ತಪಸ್ವಿಗಳ ಹವ್ಯದಕವ್ಯದ ಹೋಮದೂಟವಂ |
ಬಿಡದೆ ಸುಮೇರುಶೃಂಗಗಣಮಂ ಕವಿದಾದುರುಳಂ ವಿನೋದಿಪಂ || ೨೦ ||

ಸತ್ಯಭಾಮೆ : ಈ ರಾಕ್ಷಸನೇನು ಹುಚ್ಚನೋ ?

ಕೃಷ್ಣ : ಆಮೇಲೆ ಯೇನು ?

ದಾರುಕ : ಮತ್ತೆಯುಂ—

ಕಂದ || ನರಕೇಸರಿ ನರಕಾಸುರ |
ನುರವಣಿಸೀತ್ರಿಭುವನಂ ಕವಿದು ಬಗೆ ಬಂದಂ ||
ತಿರುತಿರ್ಪನಾತನಿಂದಪ |
ಹೊಸಲ್ಪಡದಿರ್ಪ ತರುಣಿಯೆಂಬಳುಮುಂಟೆ ? || ೨೧ ||

ಸತ್ಯಭಾಮೆ : ಮರಳಿಯೆಂದಿದೀ ದುಷ್ಟರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ? ಹೀಗೆ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಸ್ವರ್ಗವು
ಬಾಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ತ್ರಿದಶರಹೃದಯಗಳಲ್ಲಿರೋಷಾಗ್ನಿಯುರಿವು
ದಿಲ್ಲವೆ ?

ಕೃಷ್ಣ : ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ರೋಷಕಥೆಯೊಂದೆ ? ನಾವು ಮೊದಲೇ ಹೀಗೆ ಕೇಳಿರುವೆ
ವಲ್ಲವೇ ?

ಕಂದ || ಅಡಿಗಡಿಗಾ ಬಲ್ಲಿದನಿಂ |
 ಪಡೆದುರುದುರ್ದಶಿಯಿ ನಮರರಾತ್ರಿದಶತೆಯಂ ||
 ತಡೆಯದೆಬಿಟ್ಟರ್ಪಗ್ಗಂ |
 ಕಿಡುತೆನಿಜಾನ್ಯಯಪದತ್ವಮಂ ತೊರೆದಿಕುಂ || ೨೨ ||

ದಾರುಕ : ಮತ್ತೆಯುಂ ;-

ಚಂ || ಸೊಗದಿಂ ಬಾಹ್ಯಸಖೀವಿಹಾರಮೆಸಗಲ್ಪೈತರ್ಪನಂ ದೈತ್ಯನಂ |
 ಬಗೆದೀಸ್ವರ್ಗದದುರ್ಗಮಂ ಹರಿಸಲೀಗಲ್ಪರ್ಪನೆಂದಂಜುತಂ ||
 ಮಿಗಿಪುಲ್ಲಂ ತಳೆಯಲ್ಪುಖಂಗಳೊಳಗಾದೇವರ್ಕಳೆಲ್ಲರ್ಕಳೇ |
 ಜಗದಲ್ಲಾ ದುದವರ್ಗಪೆರ್ವೆಸರದೀ ಬರ್ಹಿಮುರ್ಪುತಾಖ್ಯಂನಲಂ || ೨೩ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಇರಬಹುದು, ಅದರಿಂದಲೇ ಪರಿಜನಾಪಜಯಲಜ್ಜೆ ಯೊಡಗಿ ಇಂದ್ರನ ಮುಖಕಾಂತಿ ಕೆಟ್ಟುದು.

ದಾರುಕ : ಆತನ ಮುಖಕಾಂತಿಯೊಂದೆ ಅಲ್ಲ, ತನ್ನ ರತ್ನ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ನರಕಾ ಸುರನು ಅಪಹರಿಸಿದುದರಿಂದ ಇಂದ್ರಜನನಿಯಾದ ಆದಿತಿಯ ಸೊಗವೂ ಕಂಗೆಟ್ಟಿದೆ.

ಸತ್ಯಭಾಮೆ : ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ವಜ್ರಧರನಾದ ಪುರಂದರನು ತಾಯಬಳಿ ಇರಲಿಲ್ಲವೋ ಏನು ?

ದಾರುಕ : ಸಮಾಪವರ್ತಿಯಾದ ಆ ವಜ್ರಧರನಿಂದೇನು ಫಲವು? ಏಕೆಂದರೆ;-

ಕಂದ || ಸಿಡಿಲಿಂ ಪೆರ್ವೆಟ್ಟುಗಳಂ |
 ಪುಡಿಗುಟ್ಟಿದ ಶಕ್ರನಿಂದೆ ಮಿಗಿಬಡಿಯಲ್ಪು ||
 ಟ್ಪೊಡನಾ ಅಸುರಂ ಮೆರೆವಂ |
 ಕಡುಸಾಣಿಯಿ ನರೆಯಲಾದ ರನ್ನದ ತೆರದಿಂ || ೨೪ ||

ಸತ್ಯಭಾಮೆ : (ನಗುತ್ತಿರುವಳಾಗಿ) ಹೀಗೆ ತಡೆಯಲಾಗದ ಹಗೆಯ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಆಕ್ರಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನು ಹೇಗೆ ಸುಖವಾಗುವನು?

ದಾರುಕ : ಆ ದೇವಶತ್ರು ಬದುಕಿರುವಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗವಾಸವೆಲ್ಲಿ? ಅದೆಂ ತೆಂದರೆ;-

ವೃತ್ತ || ಸಿರಿಭವಿತನ್ಯಮೆನುತೆಯನಿರೀಕ್ಷಿಸ ತನುಗತಶರಹತಿಜವ್ರಣದು |
 ತ್ಕರಮೆನಿವಾರ್ತಿರುಡನಲನಿಜ್ಜ್ವಲಿಪರುಣನಯನಬಹುದೀಪಗಳಂ ||
 ನೆರೆತಮದೊಬ್ಬುಳಯಣಗಿರೆ ಸುನ್ಮುಗೆಯ ನಿಮಿಷತೆಯರ್ಪವೃತ್ತನಿಶಂ |
 ಗಿರಿವಿವನಾಣದಿ ಗಿರಿಗಳನೇ ಮರೆವೊಗುತೆ ಗುಹೆಗಳೊಳಗಿದರ್ಪನೈ || ೨೫ ||

ಸತ್ಯಭಾಮೆ : ಅಯ್ಯೋ, ಬಿಡು; ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಪಾಲಕರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ದೇವೇಂದ್ರ ನಿಗೂ ಈ ವಿಧವನ್ನೆ ಯಾಗಿರಲು, ಅಗ್ನಿಯೇ ಮುಂತಾದ ಇತರ ಲೋಕ ಪಾಲಕರ ಗತಿಯೇನು ?

ದಾರುಕ : ಅಗ್ನಿಯಿಂದಲೇ ಆ ಅಸುರನ ಪ್ರತಾಪಾಗ್ನಿಯ ಕಠೋರತ್ವವು ಪ್ರಕಟವಾ ಯಿತು. ಎಂತೆಂದರೆ ;-

ಚಂ || ಮೆರೆದವನ ಪ್ರತಾಪಶಿಖಿಂಧನತಾಸ್ಥಿತಿವೆತ್ತನಾದೊಡಂ |
ಭವದೆ ತದೀಯನನ್ಯಕರುಣಾ ವರುಣಾಲಯದಲ್ಲಿ ಬಿಳ್ಳು ಚೇ |
ತರಿಸುತೆಯಗ್ನಿ ಕಂಬನಿಗಳಂಬಿಡುವಂ ಪ್ರೋಗೆಯೆಂಬ ದಂಭದಿಂ |
ದುರಿವ ಬೆಡಂಗುಮಂ ಸುರುಚಿದೀಪ್ತಿಯನೀಗಳುವಾಂಪನದ್ಭುತಂ || ೨೬ ||

ಸತ್ಯಭಾಮೆ : ಬಳಿಕ ಯಮನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳು.

ದಾರುಕ : ಆದನ್ನು ಹೇಳುವದರಿಂದೇನು ಫಲವು ? (ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಿರುವನು.)

ಕೃಷ್ಣ : ಸಂಕೋಚವೇಕೆ ? ದೈವವು ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದರೆ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅಸಂಭಾವ್ಯ ವಾವುದುಂಟು ?

ದಾರುಕ : ಅವನದ್ವಾರದ ಸೀಮೆಯೊಳ್ಳಣಿಯದಂಡಂದಾಳ್ಳು ತಾಂ ವರ್ತಿಸಲ್ |
ಜವನಾಂತಂ ಸಲೆದಂಡಧಾರಿಯೆನಿಸಪ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯಂ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂ ||
ದವನಿಂದಂ ಕೃತಮಂತಮೆಯೊದವಲ್ಕುಂಡಂ ದಿಗಾವಾಗಳುಂ |
ತನಿತಾಂ ತಾಳ್ಳ ಪನ್ನೈಕೃತಾಂತನಿಸಪ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯಂ ಮತ್ತೆಯುಂ || ೨೭ ||

ಸತ್ಯಭಾಮೆ : (ನಗುತ್ತ) ಯಮನಿಗೂ ಯಮನುಂಟಾದನು.

ದಾರುಕ : ಇದು ಹೀಗೆಯೆ.

ಕೃಷ್ಣ : ನೈರುತನಾದರೆ ರಾಕ್ಷಸಜಾತಿಯತ್ವದಿಂದ ಮ್ಲೇಚ್ಛನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅವ ನೊಡನೆ ಐಕ್ಯವಂತನಾನೆಂದು ತೋರುವುದು.

ದಾರುಕ : ಅವನೊಬ್ಬನೆ ಅಲ್ಲ, ಇನ್ನೇನೆಂದರೆ, ವರುಣನೂ ವ್ಯರ್ಥ ಪಾಶಾಯುಧ ವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಕಲುಷಮಾನಸನಾದನು.

ಸತ್ಯಭಾಮೆ : ವರುಣನು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿರುವನಲ್ಲವೆ ? ಅವನಿಗೇಕೆ ಹೆದರಿಕೆ ?

ದಾರುಕ : ಮುಗ್ಧೆಯೇ ಆತನವಸ್ಥೆಯನಾಲಿಸು ;-

ಉ || ಬೇಗನೆತತ್ತು ರಂಗಮುರಘಾತಜ ಧೂಳಿಗಳಂವೆವಾರುಣಂ |
ಸಾಗರಮಾಗರಲ್ಪುಳಕಿತಂ ತದಮೋಘ ಸರಾಕ್ರಮಾಗ್ನಿಯಿಂ |
ದೀಗಳೆನ್ನೈನ್ಯವಾರ್ಥಿಕೆಡೆ ಕೊರ್ಬುಗಡಲ್ಪಯುದಿಂದೆ ಶೋಷಿಸಲ್ |
ಬಾಗುತೆ ಪ್ರೋಕ್ತನಾವರುಣನಂಜಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ತದ್ವಯಾಬ್ಧಿಯಂ || ೨೮ ||

ಸತ್ಯಭಾಮೆ : ಯಾನಾಗಲೂ ಸಂಚರಣಶೀಲನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸೇವಾಧರ್ಮವರಿಯದವನಾದ ವಾಯು ರಾಕ್ಷಸನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು. ದಿಟವೆ.

ದಾರುಕ : ಅವನ ಸೇವೆಯಿಂದಲೇ ಪವನನಿಗೆ ಸಂಚಾರಶೀಲತೆ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತಲ್ಲವೆ?

ಸತ್ಯಭಾಮೆ : ಅದರಿಂದ ಈಗಳವನು ಕ್ಷೇಮಿಯಾಗಿರುವನೋ ?

ದಾರುಕ : ಭಾಗ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇಮಿಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನನುಭವಿಸುವನು.

ಸತ್ಯಭಾಮೆ : ಹೇಗೆಂದು ?

ದಾರುಕ : (ನಕ್ಕು) ನಾರದರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿರುವರಲ್ಲವೆ :-

ಕಂದ || ಕಡುಗಲಿಯ ತೋಳಬಿಲ್ಲೆ |
ಬಿಡಲಾದಿಷು ಮಂಡಲಾಖ್ಯ ಕುಂಡಲಿತತಿ ತಾಂ ||
ಕುಡಿಮೊಡಮನಿನನ ನೆಲ್ಲಂ |
ಬಿಡದಿಷುಜಂ ವಾಯು ಸುಳಿಯಲೀಗಟ್ಟದುಳಂ || ೨೯ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಸಾಲ್ಕುಂ ಸಾಲ್ಕುಂ ನಾರದನ ಮಾತುಗಳ ಜಾಣ್ಮೆ. ಜಗತ್ಪಾಣಂಗೆ ವಿನಾಶವೆಂತು ? ಎಲ್ಲಿಯೋ ಅಡಗಿರುವನು.

ದಾರುಕ : ಆಯುಷ್ಯಂತನೇ, ಅದು ಹಾಗೆಯೆ ಸರಿ.

ಸತ್ಯಭಾಮೆ : ಧನಪತಿಯಾದ ಕುಬೇರನು ಧನಪ್ರದಾನದಿಂದ ಆ ನರಕನೆ ಮನೋರಂಜಕನಾಗುವನೆಂದು ಶಂಕಿಸುವೆನು.

ದಾರುಕ : ಮನುಷ್ಯಾಶನನಾದವನ ಮುಂದೆ ಮನುಷ್ಯಧರ್ಮನಾದ ಕುಬೇರನ ವಾರ್ತೆಯೆಂದರೇನು ?

ಸತ್ಯಭಾಮೆ : ಬಳಿಕ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಹೇಗಿರುವನು ?

ದಾರುಕ : ಶಂಭುವೂ ಶ್ರುತಿಮಾತ್ರ ಗೋಚರನಾಗುತ್ತ ನರಕಯಾತ್ರಾನಿರೋಧಕ ಸಾಧನಸಂಪತ್ತಿ ಸಮಗ್ರಮಾದ ವಿತರ್ಧೀಕೃತ ಪರಿಪಂಥಿ ಸಂದೋಹದಲ್ಲಿ ಸಕುಟುಂಬನಾಗಿ ಸಂತತವೂ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವನು, ಈತನು ಸಹಜವಾಗಿ ಅಸಮಗ್ರ ವೌರುಷನಲ್ಲವೆ ?

ಕೃಷ್ಣ : ಇರಲಿ, ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಹೇಳು.

ದಾರುಕ : ಉ || ಆತನ ರೌದ್ರಸೇನೆಗಳ ದೂಳಿಗಳಂ ಮಸಕೊಂದಿ ಕಂದಿಮೇ |
ಣಾತನ ಸತ್ಪತಾಪಶಿಖಿಯಿಂ ತದಸಿಕ್ಷತ ಶತ್ರು ಭಿನ್ನ ಜಿಂ ||
ಬಾತಿರುಜಂ ಪ್ರಭಾಕರನು ಮಂಬುಧಿ ಮಜ್ಜನದಿಂದೆ ರಾತ್ರಿಂಞೋ |
ಚೇತರಿಸುತ್ತೆ ಪೊಕ್ಕನತಿ ಕಷ್ಟದೆ ನೀಗುವನಲ್ಲೆ ಸಗ್ರಹಂ || ೩೦ ||

ಚಂದ್ರಮನಾದರೋ ಅವನ ನಿಗ್ರಹಾನುಗ್ರಹಗಳಿಂದ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಕುಂದಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವನು.

ಕೃಷ್ಣ : ಈ ರಾಕ್ಷಸನು ಅತ್ಯದ್ಭುತ ಶೂರನಲ್ಲವೆ ?

ದಾರುಕ : ಮಹಾನುಭಾವನ ತೇಜಸ್ಸನ್ನಿವೇಶಮುಳ್ಳ ಈ ನರಕಾಸುರನಲ್ಲಿ ಇದೇನ ದ್ಭುತವೈ ? ಏಕೆಂದರೆ; - ಅಚೇತನಂಗಳಾದರೂ

ಕಂದ || ಸ್ತೀತಿಭೃತ್ಯಟಿಕಂಗಳನಾ |
ರಥಾಂಗಹರಿನಾಗವಾಹಿನೀ ರಾಜಗಳಂ ||
ಒದವಿರೆ ಸುಡುಗುಂ ತೇಜೋ |
ನಿಧಿಯದಿವಾಕರನ ತೇಜ ದಿನಕಾಂತಂಗಳ್ || ೩೧ ||

ಸತ್ಯಭಾಮೆ : ದಾರುಕನೆ ! ಈ ರಾಕ್ಷಸನು ಯಾವ ಮಹಾನುಭಾವನ ಮಗನಾಗಿ ರುವನು ?

ದಾರುಕ : (ನಗೆಯೊಡನೆ) ಆಯುಷ್ಮಂತನಾದ ಈ ಮಹಾನುಭಾವನ —

ಸತ್ಯಭಾಮೆ : (ಆಶ್ಚರ್ಯದೊಡನೆ) ಹೇಗೆ ? ಆರ್ಯಪುತ್ರನಿಗೆ ಪುತ್ರನಾಗಿ ರಾಕ್ಷಸ ನುಂಟಾದನೋ ?

ದಾರುಕ : (ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಸಂಕೋಚಿಸಿರುವನು.)

ಸತ್ಯಭಾಮೆ : (ಬಲಾತ್ಕಾರದೊಡನೆ) ಮರಿಮಾಚುವುದು ಸಾಕು, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳು.

ದಾರುಕ : ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಪಾರಾಣವದೊಳಗೆ ಅಡಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾದ ಅನನಿಯನ್ನು ಮಹಾವರಾಹ ರೂಪಂದಾಳ್ತು ಸಮುದ್ಧರಿಸುವಲ್ಲಿ ಈಯಾಯುಷ್ಮಂತ ನಿಂದ ನಿಜಾಂಗ ಸಂಗತಿಯಾದ ಭೂದೇವಿಗೆ ಮಗುವೊಂದುಂಟಾದುದು. ಅದು ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತಾಗಿರ್ದುದರಿಂದ ಅಸುರ ದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸಿತು.

ಸತ್ಯಭಾಮೆ : (ಅಸೂಯೆಯೊಡನೆ) ಆರೈನೇ ! ಈ ದೋಷವು ನಿನ್ನದೇ ಸರಿ, ಏಕೆಂದರೆ— ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಅಂತಹ ಅತ್ಯುನ್ನತನಾದ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಲೋಕ ತ್ರಯವೂ ದುಃಖಾಕುಲಿತವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಕೃಷ್ಣ : (ತನ್ನಲ್ಲಿ) ಹೇಗೆ ? ನನ್ನ ಈ ಅತ್ಯಂತ ಗೂಢಚರ್ಮಿಯೂ ಹೊರಗಾ ಯಿತೆ ? ಆದರೇನು ? (ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿ) ಪ್ರೇಯಸಿಯೇ, ನಿಜವಾಗಿ ನನ್ನದೇ ಈ ದೋಷವು. ಈಗಲೇ ಅದನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವೆನು. (ಕ್ರೋಧ ದೊಡನೆ.)

ಚಂ || ಸಿರಿವಡೆದಾ ಸುರಾಂಗನೆಯರುಚ್ಚ್ವಪನಾನಿಲ ಜೋದಿತಂ ಸುಭಾ |
 ಸುರ ಖರಕಲ್ಪಭೂರಿಪವನೋತ್ಥಿತ ಗಾಢಕರಾಳ ಸಂಜ್ವಲತ್ ||
 ಸ್ಫುರದುರು ಪಾವಕೋತ್ಪುಬಳನಾತುರ ತೇಜಮಿದೆನ್ನ ಚಕ್ರಮಂ |
 ಬ ರುಚಿರವಹ್ನಿ ತನ್ನರಕ ದೈತ್ಯನ ತೋಳ್ತುರಿಯಂ ವಿನಾಶಿಕುಂ || ೩೩ ||

ಮ || ಸ್ಮರಸಂಚಾಯುಧ ಜೋದಿತರ್ದರಕನಾಳ್ಗುಳ್ಳುನ್ನ ಮಾರಪ್ಸರ |
 ಸ್ತುರುಣೇ ಕಾಮಿಗಳಾಗಿ ತಾಂ ಚಿರತರಾಯಾಸಂಗೊಳುತ್ತಿರ್ದರೋ ||
 ಮೆರೆವಾ ಸ್ತ್ರೀ ಕುಚರತ್ನ ಸೌಧಶಿಖರ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲೊಪ್ಪಿಸಂ |
 ಚರಿಸುತ್ತೀಗಳಯತ್ನದಿಂ ಮೆರೆಗೆ ಮತ್ಪಂಚಾಯುಧ ಪ್ರೇರಿತರ್ || ೩೩ ||

ದಾರುಕ : ಆಯುಷ್ಯಂತನೇ, ಮಗನನ್ನು ಕೊಂದು ಭಕ್ತಜನ ರಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ನೀನು ಹೇಗೆ ಉತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿರುವೆ ?

ಕೃಷ್ಣ : ಮಕ್ಕಳ ತತ್ತಣಿಸು ಮೊ |
 ಲ್ಲಕ್ಕರೆಯಿಂ ರಕ್ಷಣೆಯರೆನ್ನಯ ಭಕ್ತರ್ ||
 ಮಕ್ಕಳ ತತ್ತನುಜಾತರ್ |
 ನಿಕ್ಕುವದಿದೆನ್ನ ತನುಗಳೇ ಭಕ್ತರ್ಗಳ್ || ೩೪ ||

ಅದರಿಂದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಬೇಗನೆ ನಡೆಯಿಸು.

ದಾರುಕ : ಆಯುಷ್ಯಂತನಾಜ್ಞಾಪಿಸಿದಂತೆ (ಎಂದು ರಥವೇಗವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿ) ಆಯುಷ್ಯಂತನೇ, ಚಿತ್ತವಿಸು;-

ಮ || ಸುಳಿಯಲ್ವೇಡೆಲರೆನ್ನ ಕೂಡಿ ನಿಜವಾಲೋದ್ಧೂತಮುಂತಾನೆನಲ್ |
 ಬಳಿಯೊಳ್ಳುಂಪಿಸದಿರ್ಪ ಪುಚ್ಚಮೊಗೆಯಲ್ ಭೂಮುಂಡಲಂತಾಳದೀ ||
 ಕೊಳಗಿಂ ಪುಟ್ಟಿದ ಪೆಟ್ಟನೆಂದು ಪಿರಿದುಂ ಬಾನೊಳ್ಳಿರುಂಗುತ್ತೆ ತ |
 ಮೊಳಗೆ ಸ್ಫುರಿಯಿನಂತೆ ಭೋಂಕನೆ ವರಾಶ್ವಂಗಳ್ಳಮಂ ಪಾರುಗುಂ || ೩೫ ||

ಚಂ || ಪರಿವಿವುಗಳ್ಗೆ ಸೋಲ್ದು ಜವದಿಂದನುಕೂಲನೆನಿಪ್ಪನೀಯೆಲರ್ |
 ಪರಿವನಟ್ಟಲಾರದೆ ಮನಂಗಳು ಮಾದುಪು ತಜ್ಜಿ ತಂಗಳೇ ||
 ಖುರತತಿಯಿಂದಧಃಕರಿಸಿತೀ ನೆಳಲಂ ತುಳಿದಾ ನಿಮಿತ್ತದಿಂ |
 ತುರಗಗಳೊಪ್ಪುಗುಂ ಪವನಹೃತ್ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಜನಾತಿಶಾಯಿಗಳ್ || ೩೬ ||

ಕೃಷ್ಣ : (ಅಕ್ಕರೆಯೊಡನೆ ತೇರವೇಗವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿ) ಎಲೈ ದಾರುಕನೇ, ನಿಕ್ಕುವಮ್ಮೆ; ನಿರತಿಶಯತೆಯಿಂದ ನಾನು ನೋಡುತ್ತಿರುವೆನು. ಏನೆಂದರೆ;-

ಕಂದ || ಚರಣಂಗಳಲ್ಲಿ ಚಾಮಾ |
 ಕರಮಂಜೀರಧ್ವನಿಗಳೆ ಯುಗಪತ್ಕ್ರಿಯೆಯಿಂ ||
 ಪರಿವ ಕುದುರೆಗಳ ಶರಸಮ |
 ಮುರಾಗ್ರಸಂತಾಡನಂಗಳಂ ಸೂಚಿಸುಗುಂ || ೩೭ ||

ಅದರಿಂದ ಸಕ್ಕನೆ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷಪಟ್ಟಣವು ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿರುವುದು.

ದಾರುಕ : (ಮುಂದೆ ನೋಡಿ) ನಿಜವು. ಆಯುಷ್ಮಂತನೇ, ನಿನ್ನ ಅಗಮನದ
 ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನರಕಾಸುರನು ಚರರ ಮುಖದಿಂದ ಕೇಳುತ್ತ ದಂಡೆಲ್ಲ
 ವನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು ಯುದ್ಧೋನ್ಮುಖನಾಗಿ ಊರ ಹೊರಗೆ
 ಅನತಿದೂರದೊಳಿರುತ್ತಿರುವನು. ಎಂದರೆ;—ಭಗವಂತನಾದಾಯುಷ್ಮಂತನೇ,
 ಈಗಳಿಧರಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸು—

ಚಂ || ಅಸುರರ ದಂಡಿನಲ್ಲಿಳಿದ ಮೃತ್ಯುಭಟರ್ಕಳ ದೇಹಕಾಂತಿ ಸು |
 ಪ್ರಸರದವೋಲ್ಪುರಚ ವಿಯಧೂಳಿಗಳುಂ ಲಯಕಾಲ ಜಹ್ವೇಗ ||
 ಕ್ಲೆಸರಿ ಸಮಾರಣಪ್ರಚಲಿತಧ್ವಜಗಳೈದರಾಂತ ಪಕ್ಷಿಕುಂ |
 ತಸಮಿತಿ ದಾಡೆಗಳ್ಳಿ ಸಮವಾಗಿರೆ ಬಾನೊಳೆಕಾಣು ಮೆಲ್ಲಮುಂ || ೩೮ ||

ಅದುವುಮಲ್ಲದೆ;—

ಕಂದ || ದಂತಿಗಳಿವು ಸಿಂದುರಗೆಂ |
 ಸಂತಳೆದಮದಾಂಬುವಂ ಕಿವಿಗಳಿಂ ಚೆಲ್ಲು ||
 ತ್ತಂ ತಿಳಿಕುಂ ನರಕನ ದೇ |
 ಹಾಂತಕ್ಕುತ್ಪಾತರಕ್ತವರ್ಷದ ಬಗೆಯಂ || ೩೯ ||

ಕಂದ || ಗಗನದೇ ತಕ್ಕುಂಭಸ್ಥಾ |
 ನಗತರ್ಕಳಮಕುಟಮಣಿಗಣಂ ಸೂಚಿಸುಗುಂ ||
 ಮಿಗೆದೇವ ಶತ್ರುಗಳ್ಳುಂ |
 ಪಗಲಲ್ಲದಿಸಿರ್ಪ ಚುಕ್ಕೆಗಳ ರೀತಿಯುಮಂ || ೪೦ ||

ಕೃಷ್ಣ : ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಂಡೈ, ಸಾರಥಿಯೇ! ನನ್ನಿಂದ ಅರಸಲ್ಪಡಲುಳ್ಳವನಾದ
 ಅಸುರಪಾಲಕನು ಇದಿರಿಗೆ ಬಂದನಲ್ಲವೆ ?

ದಾರುಕ : ಇವನೊಬ್ಬನೆ ಅಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ದೋರ್ಡಂಗಳ ಚಂಡ ಬಲಮಂ ಕಂಡು
 ಸಂತಸಿಸಲು, ನಾರದೆ ಜಯಂತರಿಕೆಲವುನಲಂ ಕರಿಸುತಿರೆ ಶಚಿದೇವಿ
 ಯೊಡನೆ ಶಕ್ರನೂ ಪ್ರತ್ಯಾಸನ್ನನಾಗಿರುವನು.

ಸತ್ಯಭಾಮೆ : (ಸಂಭ್ರವದೊಡನೆ ಆಕಾಶವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ)-

ಕಂದ || ಸಿಂದುರದ ಬೊಟ್ಟಿನಿಟ್ಟವ |
ರಿಂದುನಿಭಾನನೆಯರಾದ ವಿದ್ಯಾಧರಿಯರ್ ||
ಸುಂದರಿಯರ್ನರ್ತಿಸಿ ಬಳಿ |
ಸಂದಿರೆ ಕುಳಿತಿರ್ಪನಿಲ್ಲಿಯೇ ದೇವೇಂದ್ರಂ || ೪೧ ||

ಕೃಷ್ಣ : (ಸಂತಸದೊಡನೆ) ಸಾರಥಿಯೇ, ಆದರೆ ನರಕಾಸುರನ ಬಳಿಗೆ ಅಶ್ವಂಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸೈ.

ದಾರುಕ : ಆಯುಷ್ಯಂತನೇ, ನರಕಾಸುರನ ಬಳಿಯನೊಂದುವ ದಾರಿಯಿದಲ್ಲಂ, ಅದರಿಂ ಬೇರೆ ದಾರಿಯೊಳೆ ಹೋಗುವ. (ಎಂದು ಹೊರಟು ಹೋಗುವರು.)

(ಬಳಿಕ ಪೂರ್ವೋಕ್ತವಾಗಿ ವಿಮಾನಾರೂಢನಾದ ಇಂದ್ರನು ಬರುವನು.)

ಇಂದ್ರ : ಬಹು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಈಗಲೇ ಅಲ್ಲವೆ ನಳಿನಾಂಬಕನು ನರಕಾಸುರನ ತೋಳ ಕೊಬ್ಬನ್ನು ಮುರಿಯುತ್ತಿರುವನು?

ನಾರದ : ಈಗಲೇ ಅಲ್ಲವೆ ಮಹೋತ್ಸವ ಪರಂಪರೆ:-

ಮ|| ಸ್ತ|| ನರಕಂ ದೋಷಾಕರಂ ತಾನೋಗೈದಿರಲಿಳೆಯೊಳ್ ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷಾಸಹಾತ್ಮಂ |
ಪರಿತೋಷಂ ತಾಳ್ವರಾರ್ಮೇಣ್ಣ ಸುಸದುಳಮುಮಂ ತಾಳದನೋಡಲಾಂ||
ಲ್ಲರಿದಿಗಳ್ವೈತ್ಯಯುಶ್ರೀ ದಳವರವರು ಮೀರ್ವರ್ಕಳೇಂಪೊಗಪದ್ಯಂ |
ಹರಿಪಾದಸ್ಪೂರ್ತಿಯಾಗಲ್ ಕುವಲಯಕಮಲಂಗಳೊಲ್ಲಲೆ
ಸುರೇಶಾ || ೪೨ ||

ಜಯಂತ : (ರಕ್ತಸರ ದಂಡನ್ನು ನೋಡಿ) ಅಹಹಾ!! ಸೈನ್ಯವಿದು ಸರ್ವೋತ್ತಮ ವಲ್ಲವೆ? ಎಂತೆಂದರೆ:- ಬಿರಿದ ಗಂಡಂಗಳೆಂ ಸುರಿನಸೂಕ್ಯುಬೆಮರಾಂತ ಗಿರಿ ಸಮಾನಂಗಳಾದ ಪಿರಿದಾನೆಗಳುಂ. ಆಜಾನೇಯಂಗಳಾದುದರಿಂ ರಾಜಾ ನುಭಾವ್ಯಂಗಳೆನಿಸ ಗರ್ವದಿಂ ರಾಜಿಪವಾಜಿಗಳುಂ, ಸಚೆತ್ತಂಗಳುಂ ಆಸನ್ನದೈತ್ಯಪುತ್ರಂಗಳುಂ ಪರಿಸ್ಪುಟಾಗ್ರಂಗಳುಂ ಪವನವ್ಯಗ್ರಂಗಳು ಮಾದ ಪ್ರಥಿತರಥಂಗಳುಂ, ಕದನಕೇಳೇಕೋವಿದರಂ ಕತ್ತಿಗುರಾಣೆ ಕೊಡಲಿ ಮುಂತಾದ ಕೈದುಗಳೆಂ ಕಾದುವರಂ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದರಾಗಿ ಖ್ಯಾತಿವೆತ್ತರುಂ ಕಂಚುಕಂದಳೆದು ಸಂಚರಿಪರುಮಾದ ಅಸುರಸೈನಿಕರುಂ ಮೆರೆಗುಂ.

ಪ್ರತೀಹಾರಿ : (ಎಯ್ತಂದು) ದೇವರಾಜನೇ, ಇದೋ ನೋಡಬಹುದು:-

ಕಂದ || ಅಲೆವಲಗುಗಳೆ ಮೊಸಳೆಗಳ್ |
ಕಲಭಂಗಳೆ ದೀವಿಗಳ್ರಥಂಗಳೆ ಮುಗಿಲ್ಲಳ್ ||
ಸಲೆಕೊಡೆಗಳೆ ನೊರೆಗಳ್ಕೈ |
ಣಲೆಗಳ್ಕುದುರೆಗಳೆ ನರಕಸೈನ್ಯಾಂಬುಧಿಯೊಳ್ || ೪೩ ||

ಇಂದ್ರ : (ನಗೆಯೊಡನೆ) ನೀನೇ ಸಮರ್ಥನಾದ ಕವಿಯಲ್ಲವೆ?

ಕಂದ || ಬಗೆದು ನಿರೂಪಿಸಲಿಲ್ಲಂ |
ಬಗೆಗೊಳೆ ತಜ್ಜೀವನೇಂಧನೋದ್ದೀಪಿತಮಂ ||
ಮಿಗೇಹೇತಿಧೂಮ ಭೀಕರ |
ಭಗವಚ್ಛ್ರೀಕೃಷ್ಣನೆಂಬ ಬಡಬಾನಲನಂ || ೪೪ ||

ಶಚಿ : (ಜಯಂತನನ್ನು ನೋಡಿ) ಹಲವು ತೇರುಗಳ ಗುಂಪು ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ
ನಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನೂ ಆತನ ತೇರೂ ಕೂಡ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಜಯಂತ : (ಬೆರಲಸನ್ನೆಯಿಂದ ತೋರಿಸಿ)-

ಮ || ರತಿಮೂರ್ತಿಭವಿಸಿರ್ಪಳೆಂಬ ಕೆರದಿಂ ಶೋಭಿಪ್ಪಮೇಣಪ್ಪಿದಾ |
ಸತಿಯಿಂ ರಾಕ್ಷಸಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಿಯೆಯೊಳತ್ಯಂತೋಗ್ರಮುಂ ವ್ಯಗ್ರಮುಂ ||
ಯುತನಾದಪ್ಪುಸುಕಾಂತಿಯಿಂವರಸುತಾಂ ಶೃಂಗಾರವಂ ವೀರವಂ |
ಜತೆಗೊಂಡುತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನೊಳ್ಳೆರೆದಪಂ ಕೃಷ್ಣಂಸಮಂತೀತನೇ || ೪೫ ||

ಮ || ಕಡಲೆಲ್ಲಂ ಕದಡೇಳ್ವ ಗಾಳಿವಿಡುವಾಪಕ್ಷಂಗಳಿಂದೊಪ್ಪುವಂ |
ಕಡುಗೆಯ್ದಾ ಬಿಡುಗಣ್ಣ ರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಲ್ವೀಯೂಷಮಂ ತಂದವಂ ||
ಪೆಡೆವಾವಂ ಕಡಿದಾರ್ವಕೂರುಗುರನಾಂತಂ ಮ್ಲೇಂಭರಂ ತಿಂದವಂ |
ನಡೆಕಾಂಬಂ ಬುಗರಾಜನಾಗನು ಶರೀರಂ ತದ್ವಜ್ಜೇಂದ್ರಾಗ್ರದೊಳ್ || ೪೬ ||

ಶಚಿ : ಮತ್ತೆ ಯಾ ನರಕಾಸುರನು ಯಾವನು?

ಜಯಂತ : (ಬೆರಲಸನ್ನೆಯಿಂದ ತೋರಿಸಿ)-

ಚಂ || ಕನಕರಥಸ್ಥಿತಂ ಕವಚಿ ಬಿಲ್ವೋಣಿಸೀಸಕಮಾಂತ ನೊಂದಿ ಬ |
ರ್ಪಿನಿಯನ ತನ್ಮುರಾಸುರನ ಕೂಡಿ ಮಗುಳ್ಳರೆ ಮಾತನಾಡುವಂ ||
ಅನುಸೃತರಾಜನಂಜಲಿಯತಾಳ್ವ ರಣೋದ್ವಿಟಿಂಜಿ ಚೂಡೆಯಂ |
ಕೊನೆದನುಗೆಯ್ಪುತಿರ್ಪನಿದೊ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿನೊಳೇತನುರ್ವಿಜಂ || ೪೭ ||

ಶಚಿ : ಜಯಂತನೇ, ಆ ಮೂರಾಸುರನು ಹೇಗಿರುವನು ?

ಜಯಂತ : ಆ ನರಕಾಸುರನ ಮುಂದೆ ಗುಡ್ಡದಂತೆ ಐದಲೆಯನಾಗಿ ರೆಕ್ಕೆಗಳೊಡನೆ
ತಿರುಗುತ್ತಿರುವನಲ್ಲವೆ?

ಇಂದ್ರ : ಅದೇನು ಕಲಕಲವುಂಟಾಯಿತು?

ನಾರದ : ಸ್ವ || ಟಂಕಾರಂಗಳ್ಳಿಪುಶ್ರೋತ್ರ ಭಯದಹರಿಚಾರ್ವೋತ್ತಿತಂಗಳ್ಳುಭೇರೀ |
ಭಾಂಕಾರಂಗಳ್ಳುಪಂಚಪ್ರಳಯ ಜಲಧಿನಾದಾನುಸಾರಂಗಳು ದ್ಯು ||
ದ್ವೀಂಕಾರಂಗಳ್ಳುದೇಭಂಗಳ ರಣಮದವದ್ರಾಕ್ಷಸರೋರ್ವಿವಾಳ್ವೀ |
ಹುಂಕಾರಂಗಳ್ಳುಮಂ ತೊಪ್ಪಿರೆ ಕಲಕಲಮಾರಾಜಸುತ್ತಿ

ಕುರ್ಮಿಗಳ್ || ೪೮ ||

ಇಂದ್ರ : ಏನು ಕಾಳಗವೊದಗಿತೋ?

ಶಚಿ : ನಾಥನೇ, ಚೂಳಿಯ ಕಾಳಗವೊದಗಿತು.

ಜಯಂತ : ಈತನಲ್ಲವೆ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನದಿರಲ್ಲಿ ಬಳವಿಡಿದು ಅರ್ದಿನಿಂಜಯಿಸಲೆಳಸಿ
ಬರ್ಪ ಮಹಾರಥಪರಿವೃತನಾದ ವೀರಂಗೆ ಅಡ್ಡಮಾಗೊಡ್ಡಿ ನಿಲ್ವ ಅಸುರ
ವಿಸರದ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೀರುತ್ತಿರುವನು.

ಇಂದ್ರ : (ನೋಡಿ) ಆಹಾ! ಈತನಲ್ಲವೆ?

ಶಾ || ಶುಂಡಾಲಾದ್ರಿಗಳನ್ಯದಾಂಬುರುರಮುಂ ಶುಂಭದ್ರಧಾಂಗಳಾಡ್ಯಮು |
ದ್ವಂದಕ್ರವ್ಯಭುಗುಧ್ವುಸಿಂಹಗಣಮುದ್ಯುತ್ಪ್ರದ್ಧಮಾದಾಗ್ರಹೋ ||
ಚ್ಚಂಡಾರಾತಿಮಹೋಗ್ರಸೈನ್ಯವನಮಂ ಕರ್ಣಾಂತಕೃಷ್ಣೋಗ್ರಕೋ |
ದಂಡಾಸ್ತ್ರವೃಳಯಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಹಿಸುವಂ ಜ್ವಾಲಾಕರಾಳಾರ್ಚಯಿಂ || ೪೯ ||

ಮು || ದ್ವಿರದಸ್ಯಂಧಗತರ್ಮಹಾಸುರಭಟರ್ ಕೃಷ್ಣಾಸ್ತ್ರದಿಂ ಛೇದಿತರ್ |
ಭರದಿಂ ಭಾಸ್ವರ ಬಿಂಬಭೇದನದಿವೋಪರ್ತತ್ಪರಂಧಾಮಕಂ ||
ಇರದಾಬಿಂಬದ ಪೆಟ್ಟಿನಿಂದಿ ಕೊನೇಸೀತಲ್ಲೆಂದುರುಳ್ಳಿದ್ದಲಂ |
ತಿರೆಕರ್ಪಾಗಿ ಶಿರಂಗಳಾದೊಡಲೆಗಾಪಾಪಂಗಳಂತೊಂದುಗುಂ || ೫೦ ||

ನಾರದ : ಎಲೈ ಸುರರಾಣ್ಯನೇ! ಚೂಣಿಯನೀಕ್ಷಿಸು; ಹೀಗಿರುವುದಲ್ಲವೆ;--

ಕಂದ || ಕರಿಗಳ್ಳಿರವಿದಳಿತನಿಜ |
ಕರಿಗಳ್ಳಿರಗಂಗಳಂತಕನ ಗರಗಂಗಳ್ ||
ಧುರಶೂರರ್ಮಾರಮಾರಿತ |
ರುರೆಕೆರಳಲ್ವಕ್ರಿ ಚಕ್ರಿಗಳ್ಳಿಕ್ರಿಗಳ್ಳಿ || ೫೧ ||

ಅದುವುಮಲ್ಲದೆ;--

ವೃತ್ತ || ಉರಗಾರಿಕೇತು ಶರಗಾಡತಾಡಿತಾ |
ಸುರದಂತಿದಂತ ಕರಗಂಡಮಂಡಲಂ ||
ಸ್ಪುರದೂರ್ಮಿಪೂರಮಿರದೂಣ್ಣಿರಕ್ತದಿಂ |
ಸರಿಗುಂ ಸಮಂತು ಸರಿಪೂರ್ಣಮೆತ್ತಲುಂ || ೫೨ ||

ಶಚಿ : ಈಗ ಚೂಣಿಯ ದಳವಳಿದುದರಿಂದ ರೋಷಾಗ್ನಿಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಂಪಗಡರಿ
ಭಯಂಕರನಾದ ನರಕಾಸುರನು ಮುರಾಸುರನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲು, ಅವನು
ತನ್ನ ದಂಡುಗಳನ್ನಣೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯುದ್ಧೋನ್ಮುಖನಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನ
ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಕೆಮ್ಮನೆ ಬಂದು ಬೀಳುತ್ತಿರುವನು.

ಇಂದ್ರ : (ನೋಡಿ) ಮುರಸೈನ್ಯ ದೊಡ್ಡಣೆ ದೊಡ್ಡದೆ ಸರಿ.

ವೃತ್ತ || ದಂಡಿನತುರಂಗಗಳ ತಂಡಗಳರಿಂಖೋ |
 ದ್ವಂದತರತಾಡನದೇ ಖಂಡಿತಮೃದುರ್ವೀ ||
 ಮಂಡಲದಧೂಳಿತತಿ ಚಂಡಕರನಶ್ವೀ |
 ಕಾಂಡೆಡೆಗೆಯ್ದಿ ಕನಗೊಂಡುಮರೆದಿಕ್ಕುರ್ಯಂ || ೫೩ ||

ಶಚಿ : ದೇವೇಶನೇ! ನೋಡು ನೋಡು;- ಖತಿಗೊಂಡ ಮಾವುತರ ತೀಕ್ಷ್ಣಂಗಳಾದ ಅಂಕುಶಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟು, ತಿರುಗುವಿಕೆಯಿಂದ ಚಂಚಲನಾದ ಕೆನ್ನೆಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಭ್ರಮಿಸುವ ತುಂಬಿಗಳ ಝಂಕಾರಧ್ವನಿಯಿಂದ ಆತಿ ಶಯಿತವಾದ ಘೋಷಧ್ವನಿಯಿಂದ ಕಿವುಡಾದ ಲೋಕವೆಲ್ಲವೂ ಭಯ ಚಕಿತನಾಗಿರಲು, ಬಲವಾದ ತುಳುವಾಟದಿಂದ ಕ್ಷೋಭಿಸಿಟ್ಟ ಕ್ಷೋಣೇ ಭಾಗವುಳ್ಳ ನಾಗೇಂದ್ರಂಗಳಿಂದಲೂ, ಸಿಟ್ಟುಳ್ಳ ರಾವುತರ ಚಾಟಿಯ ವೆಟ್ಟಿನವಮಾನವನ್ನು ಗುಟ್ಟುಮಾಡಲೆಂಬಂತೆ ಕೋಳಗುಗಳಿಂದ ತಟ್ಟಿಯೆಬ್ಬಿಸಿದ ಮಣ್ಣು ಧೂಳಿನ ತುರುಗಲುಳ್ಳ ತುರುಗುಗಳಿಂದಲೂ, ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದ ಪ್ರಭಂಜನನಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತಗಳಾದ ಮೋಡದೊಡ್ಡಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ತೇರಿನೊಡ್ಡಗಳಿಂದಲೂ, ಬಲನಾಗಿ ಬಾಗಿ ಸಲ್ಪಟ್ಟು ನೀಳನಾದ ಹರಿತಮುಳ್ಳ ಈಟಿಗಳ ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಜ್ವಲು ಸಜ್ಜಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಿಡಿಗಳ ಕುಡಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿದ ಪ್ರತಾಪಾಗ್ನಿಯುಳ್ಳ ಕಾಲಾಳುಗಳಿಂದಲೂ, ಕೃಷ್ಣನ ತೇರು ಸುತ್ತಲೂ ಮುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಜಯಂತ : (ವ್ಯಸನದೊಡನೆ) ಅಯ್ಯೋ, ಮಹತ್ಸಂಕಟಮೊದಗಿತು.

ಚಂ || ಖರಪರಿಖಂಗಳಂ ಕೆಲಬರುಜ್ಜ್ವಲಶೂಲಗಳಂ ಕೆಲರ್ಮಹಾ |
 ಸರಶುಗಳಂಕೆಲರ್ದಿ ಶಿತಕುಂತಗಳಂ ಕೆಲರಂತೆ ಕುಂದದಾ ||
 ಶರಗಣಮಂಕೆಲವರಕೃಪಾಣಗಳಂ ಕೆಲರೈದೆ ಬಿಟ್ಟಸರ್ |
 ಹರಿನಿರೆಯಳ್ಳಿ ಶತ್ರುಗಣ ಮಗ್ನನುಮಾಗುತೆ ಭುಗ್ನನಪ್ಪನೇಂ || ೫೪ ||

ನಾರದ : (ನಕ್ಕು) ಎಲಾ ಇಂದ್ರಸುತನೇ, ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಹಾಗೆಯೇ ಕೃಷ್ಣನ ಮನಸ್ಸೂ ಬೆಗಡುಗೊಂಡಂತೆ ತೋರುವುದು. ಆದರಿಂದ ನೋಡು;-

ಕಂದ || ಮರ್ದಿಸುಗುಂ ರಿವುಬಲಮಂ |
 ನಿರ್ದಯದಿಂ ಕೃಷ್ಣ ಚಾಪ ಮುಕ್ತಶರಂಗಳ್ ||
 ಗುರ್ಧಿಯೆಲರನೇಗಂಗೆ |
 ಲ್ತಾದುರವಿದ್ಯುತಿಯ ಮರಸಿಮೆರೆದಪುವಿವದಲ್ || ೫೫ ||

ಇಂದ್ರ : (ಆಶ್ಚರ್ಯದೊಡನೆ)-

ಉ || ಶೌರಿಧನುರ್ವಿಮುಕ್ತಶರಜಾಲ ವಿಖಂಡಿತಕಾಯರಾದದೇ |
ವಾರಿಗಳಿಂದೆ ಭಿನ್ನತನುವಾಗಿ ದಿವಾಕರನಾಗೆ ಮೂರ್ಛಿತಂ ||
ವಾರಣವರ್ಯಾಜಿಗನ ಸ್ಥಳದೊಳ್ಳಳಿಯಲ್ಲಿ ಸೊಂಡಿಲಿಂ |
ನೀರನೆ ಕಕ್ಕಿ ಬೀಗನುರೆ ಚೆಲ್ಲುತೆ ಚೇತರಿಪಂತೆಮಾಳ್ಕುಮೈ || ೫೬ ||

ಶಚಿ : ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಶ್ಚರ್ಯವು. ಆಕಾಶ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತಾವರೆಗಳು ಹೇಗೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿವೆ? ಮನುಷ್ಯರೂ ಕೂಡ ಕೊಂಬುಗಳುಂಟಾದನರಾಗಿ ತಿರುಗುವರು. ಆಮೆಗಳೂ ಕೂಡ ದೇವನದಿಯಲ್ಲಿ ಕೂದಲುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿವೆ. ಇದೇನು?

ಇಂದ್ರ : ಮುಗ್ಧೆಯೇ, ಭ್ರಾಂತೆಯಾಗಬೇಡ.

ಚಂ || ನೆಗೆದಿರೆ ಕೃಷ್ಣ ಬಾಣಹತಿಯಿಂ ರಿಪುವಕ್ರ ಚಯಂಕರ್ಷಾಽವೋ |
ಲಗನದೆ ತೋರ್ಕುಮಾನೆಗಳ ನಿಗ್ಗವಗಲ್ಮರಿದೊಂದಿಸಿಲ್ಕಿರಲ್ ||
ಪೆಗಲೊಳಗಾನರರ್ಥರಿಪ ಶೃಂಗಿಗಳಂತಿರೆ ಪರ್ದುಬಿರ್ಚಿದಾ |
ಸಿಗೈಯಶಿರಂಗಳಂತಳೆದು ಪೋಗುತಿರಲ್ವಿರೊಂದಿದಾಮೆಗಳ್ || ೫೭ ||

ಆಹಾ! ನಮ್ಮನ್ನು ಪಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾಳಗಂಗೆೊಳ್ಳ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಭೂತಗಣವು ತೃಪ್ತವಾಯಿತು. ಎಂತೆಂದೊಡೆ:-

ಮ || ಸ್ತ || ನೆರೆಕನ್ನೀರ್ಷೋನೆಯಿಂದಂ ಪಸಿದಡಗುಗಳಂದಾನೆಸುಂಡಿಲ್ಕಳಿಂದಂ |
ಪರಿಪೂರ್ಣಾನಂದಮಾಂತಾ ತಲೆಬುರುಡೆಗಳಿಂ ಡಾಕಿನೀರ್ಭೋಗಿನೀರ್ಭಿ ||
ಕರಕೂಶ್ಯಾಂಡೋತ್ಪರಂಗಳ್ ಮೆರೆಗುಮಿರದೆ ಭೇತಾಳಜಾಳಂಗಳೆತ್ತಲ್ |
ಕರತಾಳಂಗೆಯ್ದು ಸಂತೋಷಿಸುಮುರೆತಣಿಗುಂಭೂತ
ಮೈಶಾಚಿಕಂಗಳ್ || ೫೮ ||

ನಾರದ : ಅಹಹ! ಮುರಾಸುರನು ಕಳುಹಿಸಿದ ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿಯೆ ನಾಶಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಎಲೈ ಇಂದ್ರನೇ! ಇಂತಹ ಕಾಳಗವನ್ನು ನಾನೆಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಿದುದಿಲ್ಲ. (ಎಂದು ಸಂತಸದಿಂದ ಕುಣವನು.)

ಇಂದ್ರ : (ನಕ್ಕು) ಕುಣಿದಾಟವಿಲ್ಲಿಗೆ ಸಾಕು. ಈ ಯುದ್ಧಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಆ ಮುರಾಸುರನು ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ.

ನಾರದ : ಅವನು ಈಗಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸಂಚರಿಸುವನು ?

ಇಂದ್ರ : ಆದರೆ ಅವನು ನರಕಾಸುರನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಚರಿಸುತ್ತಿರುವನೇ ?

- ನಾರದ : ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ, ವೈಕುಂಠದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ.
- ಇಂದ್ರ : ಏನು? ಸಿಟ್ಟುಗಾರನಾದ ಹಗೆಯಿಂದ ಆದನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಲು ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟನೋ?
- ನಾರದ : (ನಗೆಂಪೊಡನೆ) ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ, ಭಯಂಕರನಾದ ವಾಸುದೇವಾರಿಯಿಂದ.
- ಇಂದ್ರ : (ಆಶ್ಚರ್ಯದೊಡನೆ) ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಾಗಿ ಈಗಳೇ ಕೃಷ್ಣನ ಸುದರ್ಶನದಿಂದ ಸ್ವದ್ರವಂತೆ ಬೇಗನೆ ದೀರ್ಘನಿದ್ರೆಯನೊಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು.
- ನಾರದ : ಸ್ವದ್ರವಂತೆಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳುವೆ? ಏನು ಆಶ್ಚರ್ಯವು ಸಾವಿರ ಕಂಗಳನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿತೋ?
- ಇಂದ್ರ : ಅದ್ಭುತಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಸದನಮಾದ ಈ ಕದನದಲ್ಲಿ ಹಗುರುನೋಟವೆತ್ತಣದು? ಅದರಿಂದ ಆ ಮುರಮುಕುಂದರ ಪ್ರಕಥನ ಕಥೆಯ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸು.
- ನಾರದ : ಆ ಬಲಾಧಿಕನಾದ ಮುರಾಸುರನು ಮುನಿಸುನುಡಿಗಳೆಂಬ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಮುಗಿಲಂತೆ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ ಎಡೆವಿಡದೆ ಸರಕ್ಕಳೆಯನ್ನು ಗುಡ್ಡದೊಳೆಂತಂತೆ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಸುರಿಸಿದನು.
- ಇಂದ್ರ : ಬಳಿಕ ಬಳಿಕ;-
- ನಾರದ : ಆ ಮೇಲೆ-
- ಕಂದ || ಹರಿಯಶರಂಗಳ್ಕುರನಾ |
ಶರಂಗಳಂ ಸಕಲಮಂ ಶಕಲಮಂಗೆಯ್ದುಂ ||
ಭರದಿಂ ನೆರೆಹೀರ್ದವು ತ |
ಚ್ಚರೀರ ಸಂಕ್ರಾಂತಮಾದ ಶೋಣಿತ ತತಿಯಂ || ೫೯ ||
- ಇಂದ್ರ : ಆಮೇಲೆಯೇನಾಯಿತಾಮೇಲೆಯೇನಾಯಿತು ?
- ನಾರದ : ಕಂದ || ಯದುನಾಯಕನಂ ತಚ್ಚರ |
ವಿದಳಿತತನುವದಯಮಾನಸಂ ಮುರದೈತ್ಯಂ ||
ಗದೆಯಿಸದೆದಂ-
- ಶಚಿ : ಚಿಃ ಬಿಡು; ಚಿಃ ಬಿಡು;
- ನಾರದ : ..... ತದ್ಭುಜ.
ದದಾಯ್ತು ವಿಫಲಂ ಸುರರ್ದಮಾದತ್ತುಮುದಂ || ೬೦ ||
- ಇಂದ್ರ : ಆನಂತರಮನಂತರಂ?
- ನಾರದ : ಆಮೇಲೆ ಮರಳಿಯೂ ಮುರಾಸುರನು;-

ವೃತ್ತ : ಭಿಂದಿವಾಲಕರನಾಲಕರಾಳಾ |
ಮಂದಶೂಲಪಟಲಂಗಳನೆಚ್ಚಂ ||

ಶಚಿ : ಹಾ! ಸತ್ತೆನು.

ನಾರದ : ಮುಗ್ಧೆಯೇ, ಹೆದರಬೇಡ;-

ವೃತ್ತ || ತಾಂದ್ರ್ಯಘಾಜಿಚತುರಂ ಹರಿಯೊಳ್ಳೋ |
ಲಿಂದದಂ ಮುರಿದುಮೆಟ್ಟಿದನಾಗಳ್ || ೬೧ ||

ಇಂದ್ರ : (ಆಶ್ಚರ್ಯದೊಡನೆ) ತರುವಾಯವೇನು?

ನಾರದ : ಆ ಬಳಿಕ-

ಕಂದ || ಹರಿಬಿಡೆ ರವಿಬಿಂಬಂಚೋಲ್
ಸ್ಫುರಿಪಸುದರ್ಶನಮಡೆಯ್ವಿ ಮುರನೈದಲೆಯಂ ||
ತರಿದುದು ಗಿರಿ ಶಿಖರಂಗಳ |
ನುರುಳಿಸುವಂತಂತ್ಯ ಕಾಲಸವನಂ ಜವನಂ || ೬೨ ||

ಇಂದ್ರ : (ಕುತೂಹಲದೊಡನೆ) ಇಂತಹ ಕಂಗಳಹಬ್ಬನುನಾನೆಂತಿಕ್ರಮಿಸಿದೆನು?

ಜಯಂತ : ಬತ್ತಿದನೀರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಕಟ್ಟುವೀ ವಿಚಾರದಿಂದೇನು? ಸಾಲ್ಕುಂ ಸಾಲ್ಕುಂ;
ಈ ಹೊಸ ಬಿನದವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರಿ.

ಕಂದ || ಬಿರುಗಾಳಿ ಬೆಳಕು ಕಣಿಯಂ |
ನೆರೆಮೇಘಗಣಂಗಳೊಡನೆ ಮುತ್ತುವ ತೆರದಿಂ ||
ನರಕಾಸುರನಿವನುಂ ಶ್ರೀ |
ಹರಿಯಂ ಪೆರ್ದಂಡಿನೊಡನೆ ಸೆಣಸಲ್ಪವಿದಂ || ೬೩ ||

ಶಚಿ : ಏನಿದು ಕೃಷ್ಣನ ತೇರು ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಇಂದ್ರ : ರಕ್ಕಸರ ದಂಡೆ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ನೋಡು;-

ವೃತ್ತ || ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಶಾರ್ಙ್ಗಧನುವಿಂ ಪೊರಮಟ್ಟಿದಾಗ |
ಸ್ತೋತ್ರಾಗ್ನಿ ಕೀಲಿಗಳ ಸಂಘಕೆ ತುಲ್ಯಮಾದ ||
ವ್ಯಾಕೀರ್ಣವಾಯುಜವನುಂ ಜಯಪಂಬುತಂಡಂ |
ಸಾಕಲ್ಯಮಾಗಿಕವಿದತ್ತರಿ ಸೈನ್ಯಮಂ ತಾಂ || ೬೪ ||

ನಾರದ : ಎಲಾ, ವಾಜ್ಮಾನಸಂಗಳ ಪದ್ಧತಿಯನತಿಕ್ರಮಿಸುತಿರ್ಕುವಿಾ ವಾಸು
ದೇವನ ಹಸ್ತಲಾಘವವು. ಅದೆಂತೆನೇ;-

ಉ || ಚೋಡಿಸಲಾದುವೇಂಧನುವೊಳಂಬುಗಳಲ್ಲದೆ ತಾವೆ ಬೀಳ್ವು ವೋ |
 ನೂಡಿಗಿಯಿಂದೆ ಮೇಣ್ಣರದೆ ಬಾರದೆಯೊಂದರೊಳೊಂದರೊಲಿವೆ ||
 ನೋಡಲನೇಕಮಾದುವೊ ವಿಘಟ್ಟನ ಜಾಗ್ನಿ ಕಣಾಳಿಯಿಂದೆ ಬ |
 ಲ್ಪಾಡದಮುನ್ನ ಮೇಗರಿಗಾಳುಗುರಿಬೀಳ್ವುದುಮಂತೆಬೀಳ್ಗುವೈ || ೬೫ ||

ಶಚಿ : ಈಗಳೇಕಾಳಗವು ಮೀಳವಿಸಿ ತುಂಬಿದೆ;—

ಇಂದ್ರ : ಆಹಾ! ಹಗೆತನದ ಬಿಸುಗೆ ಬಿಡಲಾರದುಬಲ್ಲವೆ ?

ಕಂದ || ಭರದಿಂ ಸ್ವರ್ಗದ ತರುಣೇ |
 ಕರಿಣೇ ಕುಚಕುಂಭಗತಸುಖೇಲನರಾಗಲ್ ||
 ಹರಿಸುತನೊಳ್ಳೆಣಸುವರಾ |
 ಹರಿಶರಸಂತ್ಯಕ್ತವಿಗ್ರಹರ್ಮಾವಟಿಗರ್ || ೬೬ ||

ಜಯಂತ : ಈ ಕಡೆ ನೋಡಬೇಕು;—

ಚಂ || ಹರಿಶರಭಿನ್ನ ಕುಂಭಗಳ ಮುತ್ತುಗಳಿಂ ಸುರಿಸುತ್ತೆ ದಿಕ್ಕಿನೊ |
 ಲ್ಲಿರುಗುತೆ ಸೊರ್ಕುನೀರ್ವನಿಗಳಂ ಬಿಡುತಂನರೆ ಚಿತ್ರತಧ್ವಜೋ ||
 ತೈರಮನೆ ತಾಳ್ದು ಗರ್ಜಿಪಗಜಂಗಳೆವಾಗುಡುಗುಳ್ಳ ಮಿಂಚನಾಂ |
 ತುರುಜಲಬಿಂದುವಂ ಕರಿವ ಪೆರ್ನುಗಿಲಂದಮನೊಂದಿರಾಜಿಕುಂ || ೬೭ ||

ಪ್ರತೀಹಾರಿ : ಜೀಯ, ಪ್ರಭುಗಳೆಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು; —

ಮಂ || ಕಾಲಾಳೊರ್ವಂ ಮರಹುವಡೆದುಂ ಪಕ್ಕಿಬಾಂಗೆಯ್ಲಿ ಸಲ್ ಸ್ವ |
 ಬಾರ್ಲಾಕರ್ಣೋತ್ಪಲದ ಮಧುಬೀಳಲೈ ತಾನೆಚ್ಚರಾಂತಾ ||
 ಮೇಲಿಂಕಾಲಂಗಳದ ಕೊರಳೆಲ್ಲೆಟ್ಟದುಂ ಬೆರ್ಚಿತ್ತಳ್ಳಲ್ |
 ಕೋಲಿಂಕೃಷ್ಣಂ ಸದೆಯಲವಳಿಂ ಭೋಗಮಂ ತಾಳುತಿರ್ವಂ || ೬೮ ||

ಶಚಿ : ಇದೇನಳುವು ?

ಜಯಂತ : ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಬಾಣದುರ್ದಿನದಿಂದ ಬೆದರಿದವರದಾಗಿರಬಹುದು.

ಇಂದ್ರ : (ಸಂಭ್ರಮದೊಡನೆ) ನರಕಾಸುರನು ಮರಣನನೊಂದಿದನೇನು ?

ನಾರದ : ಇಲ್ಲ; ಇವನೆ ಅಲ್ಲವೆ ?

ಮ || ಕೆಲರಂ ರಾಕ್ಷಸವೀರರಂ ಜರಿದು ಬಯ್ವುತ್ತೆಂ ಸಮಾಧಾನದಿಂ |
 ಕೆಲರಂ ಮನ್ನಿಸುತಂ ನಗುತ್ತೆ ಕಲರಂಕಾಯೊಂದಿ ಬಲೊಡುತಂ ||
 ಕೆಲರಂ ಮೇಣ್ಣಗಳೆಕ್ಕೆ ಬಲೊಳಿಸುತಂ ಸರ್ವಾಜಿಕೌತೂಹಲಂ |
 ಬಲವದ್ದೇವವಿರೋಧಿಯಾದ ನರಕಂ ಕೃಷ್ಣಂಗದಿರ್ವಂದಪಂ || ೬೯ ||

(ತೆರೆಯಲ್ಲಿ)

ಮ || ಧುರದೊಳ್ಳೈರಿಯ ಪಿಂಡಿರುಂಗದೆಸೆವಾ ಕೆಂಗಳೊಯ್ಯಗಂ ನೋಳ್ಳಿನೇಂ |
ತಿರುವಿಂಪುಟ್ಟಿದ ಘೋರಘಂಕೃತಿಗಳಂ ಮೇಣಾತನಿಂ ಕೇಳ್ವಿನೇಂ ||
ಚಿರಕಾಲಕ್ಕುರುದುರ್ಲಭಪ್ರಹರಣಾಘಾತಂಗಳಂ ಮೇಳ್ವಿನೇಂ |
ಧುರದಾರಿದ್ರ್ಯವಿಮುಕ್ತನಾಗಿಸೊಗಮಂ ದೋರ್ಡಂಡದಿಂ ತಾಳ್ವಿನೇಂ || ೨೦ ||

ನಾರದ : (ಸಂತಸದೊಡನೆ) ಇವರ ತೇರುಗಳಣಿಯಾದುವಲ್ಲವೆ ? ಅವರೆಗೂ ನಮ್ಮ
ಕೋಲಾಹಲವು ಡಾಗೆಯಿರಲಿ. ಆಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವರವೀರಾಲಾಪಂಗಳನ್ನು
ಕೇಳುವೆವು.

(ತೆರೆಯಲ್ಲಿ)

ನರಕ : (ಗರ್ವದೊಡನೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು) ಎಲಲಾ ! ಮೂರ್ಖನೇ !

ಶಾ || ಎನ್ನಿಂದೊರ್ಪನಿನೇ ಸಮಸ್ತದನುಜರ್ತೋಳ್ಬೆಲ್ವಿಯಂತಾಳ್ವಿದರ್ |
ಸನ್ನದ್ಧರ್ಥಲೆಯಾಗಳೇ ಸಮರದೊಳ್ಳತ್ತರ್ಥಮಂತೆಂಬ ಗ ||
ವೌರ್ಣತ್ಯಂಗಳೊಳವೆಡನೀಂ ಬರಿಡೆಯೇಂ ನಿಸ್ಸಾರರಿಸಾಯ್ದರಿಂ |
ದಿನ್ನಂವೀರನನೀಕ್ಷಿಸೈ ನರಕನಂ ನೀನಾಂತನೀ ಕಾಲದೊಳ್ || ೨೧ ||

ಇಂದ್ರ : ಇವನ ಬಿಂಕವು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆ.

ನಾರದ : ಅವನ ಪ್ರತಿವಚನವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವೆವು.

(ತೆರೆಯಲ್ಲಿ)

ಕೃಷ್ಣ : ಚಂ || ತೊವಲಡಗುಂಬಬಲೈಡಗನೊಂದುತೆ ಕೇತನದಗ್ರದಲ್ಲಿಯುಂ |
ತವೆಚರಿಪೀಖಗಂಗಳುರೆ ನಿನ್ನಯ ದುಶ್ಯಕುನಾಳಿ ಸೂಚಿಕುಂ ||
ಸ್ರವಿಸಸ್ಯಗಸ್ಥಿಮಜ್ಜೆಗಳ ಬಾಡನುಮಾಂತರಣೋರ್ವಿಯಲ್ಲಿ ನೀಂ |
ಸವೆದುಕೊರಳ್ಳೆ ಬಂದುಸುಗಳಾಂತಿದೊ ಕಾಂಬೆಮದಸ್ತ್ರ
ಜಾಲದಿಂ || ೨೨ ||

ಇಂದ್ರ : ದೇವಕೀತನಯನು ಉಚಿತವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನಿತ್ತನು.

ಜಯಂತ : ಮರಳಿಯವನು ಸೈಸದವನಾಗಿ ಏನು ಹೇಳುವನೋ ?

ನಾರದ : ಕೊಂಚವೇನೋ ಹೇಳಲೆಳಸಿದವನಂತೆ ತೋರುವನು, ಓಹೋ ಇವನ
ಸಾರಥಿಯಾದ ಜೀಮೂತನೆಂಬವನು.

(ತೆರೆಯಲ್ಲಿ)

ಜೀಮೂತ : ಎಲ ಮೂಢನೇ ! ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲದ ಸಂಗ್ರಾಮಸಿಂಹನಾದೆನ್ನೊಡೆಯಂಗೆ
ತೊಂದರೆಯೆತ್ತಣದೈ ?

ದಾರುಕ : ದಿಟನಾಗಿ ನಿನ್ನೊಡೆಯನು ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲದ ಸಂ ಗ್ರಾಮಸಿಂಹನೇ ಸರಿ.

ಇಂದ್ರ : (ಹೊಗಳುತ್ತ) ಅವನ ಮಾತಿನಿಂದಲೇ ಅವನನ್ನು ಗ್ರಾಮಸಿಂಹನೆಂದು ವ್ಯವಹರಿಸುವುದರಿಂದ ದಾರುಕನ ಪ್ರತಿಭಾಧಿಕ್ಯವಾಶ್ಚರ್ಯವು.

ಜೀಮೂತ : ಅದು ನಿಶ್ಚಯವೇ ಸರಿ.

ಇಂದ್ರನು : (ಪರಿಹಾಸದೊಡನೆ) ಅಯ್ಯೋ, ಇವನ ಹೆಡ್ಡ ತನವತಿಶಯಿಸಿದೆ. ಆಗಲಿ, ಇವನ ವಿವಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಳುವ.

ಜೀಮೂತ : ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಾ;-

ಕಂದ || ತೊರೆದುಂ ಪ್ರಭಂಜನಾಲ್ಪನ |
ನುರೆಕವಿದಿಂದ್ರಾಲಯ ಮುನುನಮರರತಿದುಂ ||
ಮೆರೆವೀವೀರಂಗರೇ |
ಧರದೊಳ್ಕಿಂಪುರುಷರೊಲ್ಲ ಮುಗುಳ್ಕಳೆಗೆವರ್ || ೨೩ ||

ದಾರುಕ : (ಆ ಪದ್ಯವನ್ನೇ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನಾಗಿ ಹೇಳುವನು.)

ನಾರದ : (ಹೊಗಳುತ್ತ) ನಿಜವಾಗಿ ಇವನು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯೇ ಸರಿ. ಏನಿದು ? ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ನುಡಿಗಳ ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ಚಮತ್ಕರಿಸುವನು ? ಅವನ ಮಾತಿನಿಂದಲೇ ಕಿಂಪುರುಷರುಗಳಿಗೆ ಪಕ್ಕಾಗಿಸಿದನು.

(ತೆರೆಯಲ್ಲಿ)

ಚೆನ್ನಾಯಿತು ದಾರುಕನೇ ! ಚೆನ್ನಾಯಿತು ದಾರುಕನೇ ! ಈ ವಾಗ್ವೈಖರಿ ಶ್ಲಾಘನೀಯ ಚಾತುರಿಯೆನಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಹಗೆಗಳೂ ಸಂತುಷ್ಟರಾದರೆಂದು ಶಂಕಿಸುವೆನು.

ನರಕ : (ಕೊಬ್ಬಿದ ನಗೆಯೊಡನೆ)-

ಮಾ || ಎಲವೊಮಡಿವನಾನೇಂ ನೊಂದೆನ್ನೆ ನಿಸ್ತ್ರಪಂ ನೀಂ |
ಛಲದ ನುಡಿಗಳಂಬಲ್ವೇಕ್ಲೊ ಡಿನ್ನೆಂತೆನಲ್ ಕೇಳ್ ||
ಸಲೆಗುರಿಗಳನಾಶಂಗೆಯ್ವಕೂರಂಬುಗಳ್ಳೋ |
ಜ್ಜ್ವಲಿಪವರದಲ್ಲಾ ಜಾಣ್ಮೆಯಂ ತೋರೆನೋಳ್ವೆಂ || ೨೪ ||

ಕೃಷ್ಣ : (ಜಾಣ್ಮೆಯೊಡನೆ ನರಕನನ್ನು ಕುರಿತು) ಎಲೆಲಾ, ಮೂಢನೇ ! ಅಂತಹ ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದಮೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಮೃತಿಯುವತಿಗೆ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವೆನು.

ಜೀಮೂತ : (ಉತ್ಸಾಹದೊಡನೆ ನರಕನನ್ನು ನೋಡಿ)-

ಚ || ನರಕನೆ ದೇವದೇವಮುಖವೇವರ ಬಲೋಗರಾಂತ ಬಲೈಯು |
 ಳ್ಕುರುಭುಜದ್ವಯಂ ಮುರಿದಜಾಣೈಯನಾಂತುಮುಗ್ರಕಲ್ಪಭೀ ||
 ಕರಯಮದಂಷ್ಟಮುಧ್ಯಖರ ಜಿಹ್ವೆವೋಲರ್ಪುದುಮಾದನಿನ್ನಬ |
 ಲ್ಸುರಗಿ ಛಲೋಕ್ತಿ ಪೇಳ್ವವನ ಭವ್ಯಮನಂತದು ಸೈಸುತಿರ್ಪುದೈ || ೭೫ ||

ಪ್ರತಿಹಾರ : ದೇವಾ! ಈಗಲೇ ಸಾರಥಿಯಿಂದ ಉತ್ಸಾಹಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಕೆರಳದ
 ಗರ್ವದೊಡನೆ ಕಾದಾಡಬರುವ ನರಕನನ್ನು ನೋಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು
 ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಯುದ್ಧೋಸ್ಥನಾದನು.

ಇಂದ್ರ : (ನೋಡಿ ಸಂತಸದೊಡನೆ)

ಸ್ರ || ಪುರ್ಬಂಸುತ್ತುತ್ತೆ ಗಂಟಿಟ್ಟಿಗಿಪನೊಸಲುಮಾ ನಿಕ್ಷಲಚ್ಚಕ್ಷು ಮುಳ್ಳರ್ |
 ಪರ್ಬರ್ಪರ್ಲೋಕಮಂ ಚಕ್ರದವೋಲೆಸೆವ ಬಿಲ್ಲಂಬುತಂಡಂಗಳಿಂದಂ ||
 ಕೊರ್ಬಿಂ ಕಾದಾಟಮುಂ ಟೆನ್ನೆ ಗಮದುವರನುಮಾ ಜಾಣೈಕ್ರೈದಾಂಪರಿವರ್ |
 ಜರ್ಬುತ್ತಂಗೆವೋರ್ವರಿಗಳ್ ಮುರಹರನರಕರ್ ಸರ್ವಮಾಶ್ಚರ್ಯ
 ಮಾಗಲ್ || ೭೬ ||

ಅದರಿಂದ ವಿಚಿತ್ರವೀ ಕಾಳಗವು. ಅದೆಂತೆಂದರೆ—

ಸ್ರ || ಇರ್ಕಣ್ವಾಯ್ವಿಗ್ಗಿಯಿಂ ಪೊಣ್ಣದಕಿಡಿಗಡಣಂ ಬೊಲ್ವಿರಾಜಿಪ್ಪುದುಂಮೇ |
 ಣುರ್ಕುತ್ತಂ ತಾಟಲೊಂದೊಂದನೆ ಕಿಡಿದರುತ್ತಿ ಪುರ್ವದುಂ ಜ್ಯಾವಿನಿಂ ಬ ||
 ಲ್ಸೊರ್ಕಿಂ ಬಿಟ್ಟಿಪುರ್ವದುಂ ರೆಕ್ಕೆಯೆಲರಿನೆಸೆದುಂ ಶೋಭಿಸೀಯಂಬುತಂಡಂ |
 ತೋರ್ಕುಂ ವದ್ವೈಸ್ತ್ರ ಸಂಧಾನವಿದಿತಕದನಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಭ್ರಾಂತಿಯಂತಾಂ || ೭೭ ||

ಇವರಿರ್ವರ ಕಾಳಗವು ಸರಿಯಾದುದು ನಿಜವೆ. ಏಕೆಂದರೆ—

ಸ್ರ || ದಟ್ಟಿಂಗೊಂಡಿರ್ಪ ಒಲ್ವಿಲ್ವಿರುವಿನೆ ಬಿಡಲಾದ ಪ್ರಘಾತಂಗಳಿಂದಂ |
 ಪುಟ್ಟಿಪುರ್ವಚ್ಚಂಡಶಬ್ದಂದಳೆದ ಸರಳತಂಡಂಗಳಿಂ ವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಾತ್ರರ್ ||
 ಪಟ್ಟಿಂದನೋನ್ಯಮಿಂತು ಪ್ರಯಜಲಧಿಗಳ್ ಘೋರ್ಣಿಪಧ್ವಾನಮಿವಾ |
 ಬಿಟ್ಟಿಂಮೋಲಿರ್ಪ ಕಲ್ಪೋಲೆಗಳನೆಸೆವವೋಲಿರ್ಪರುಂ ಕಣ್ಣೆ ತೋರ್ಪರ್ || ೭೮ ||

ಜಯಂತ : ಆಹಾ! ಕಾಳಗದ ಹೊತ್ತರಿತು ಎಚ್ಚಲಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಾರುಣಾಸ್ತ್ರ
 ದಿಂದ ನರಕಾಸುರನ ಆಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರವು ಗರ್ಭಭರಂ ಗಳಿತವಾದಂತೆ
 ಗಳಿತವಾಯಿತು.

ಪ್ರತಿಹಾರಿ: ಅದರಿಂದಲೇ ನರಕಾಸುರನು ಸಿಟ್ಟುಂಟಾದವನಾಗಿ ಶೂಲಾಯುಧವನ್ನು
 ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರುವುದು.

ಇಂದ್ರ : (ಚಿಂತೆಯೊಡನೆ)-

ಮ|| ಸ || ಭ್ರಮಿಸುತ್ತಂ ವಾರ್ಧಿಯೊಳ್ತಂದರಗಿರಿ ಕಷಣಾಯಾಸದಿಂ ವಾಸುಕಿಶ್ವಾ |
 ಸಮಿಡಲ್ಪಟ್ಟೀಳ್ತ ಹಾಲಾಹಲಿದುರಿಗಡಣಂ ಬೋಲ್ಪ್ಪಲಿಪ್ಪಾತ್ರಿಶೂಲಂ ||
 ಕ್ರಮದಿಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ನೆಚ್ಚಂಬುಗಳನಡಗದುದ್ದೇಗದಿಂ ಬಂದು ತದ್ವ |
 ಕ್ಷಮುಮಂ ಸೇದ್ಲಿ ಬಲ್ಸೋರ್ವ ರುಧಿರದೊಳೆ
 ತಾನಾಗಿದತ್ತಲ್ಪಮಿಗಳ್ || ೭೯ ||

ನಾರದ : ಈತನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಅಲ್ಲ, ಆ ನರಕಾಸುರನಿಗೂ ನೋವಾಯಿತು ನೋಡು;-

ಆ ಇದರಿಂದ ಮಧುಸೂದನನಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನೋವಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಭಾವಿಸುವೆನು.

ಶಾ || ಕೆನ್ನಂಶೂಲದಪೆಟ್ಟಿನಿಂ ಕೆರಳ್ ಕೃಷ್ಣಂ ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣಂಗಳಂ |
 ಬನ್ನಂಬಟ್ಟು ಧರಾಸುತಂ ಪ್ರಣಗಣಾಕ್ರಾಂತಂಗಳನಾಗೊಪ್ಪುವಂ ||
 ತನ್ನಿಂ ಪೀಡಿತನಾದ ನಿನ್ನ ಪ್ರಕಟಕ್ರೋಧಾಗ್ನಿರಕ್ತಂಗಳೋಳ್ |
 ಪನ್ನೂರ್ಕಂಗಳೊಳಂ ಪೋಣರ್ಕೆಯೆನಗುಂಟೆಂದೆಂಬಿನಂ ಶಕ್ರನೇ || ೮೦ ||

ಪ್ರತೀಹಾರಿ : ಪೂಜ್ಯನೇ! ಇವನಾವನು! ಸೊಗಸಾದ ಹೊಸ ಮೋಡದ ಶಬ್ದದ ಹಾಗೆ ಚಲುವಾದ ಶಬ್ದವೊಂದು ಕೇಳಿಸುವುದು. ಮರಳಿಯದಾರ ಸಂಭಾಷಣವೋ ವಿಚಾರಿಸಿರಿ. (ಎಲ್ಲರೂ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಕೇಳುವರು.)

(ತೆರೆಯಲ್ಲಿ)

ಕೃಷ್ಣ : ಎಲಾ, ದುರುಳ ನರಕನೇ! ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟವೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಬೇಗನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನಾಗು. ಏಕೆಂದರೆ;-

ಕಂದ || ಒರ್ಕಣೆಯಿಂಬಿಲ್ ಪಳವಿಗೆ |
 ಯಿರ್ಕಣೆಯಿಂ ಮೂರರಿಂದೆಸೂತಂ ನಾಲ್ಕಿಂ ||
 ಪೆರ್ಕುದುರೆಗಳುಂ ಮಡಿಯಲ್ |
 ಕರ್ಕಶಮಚ್ಚ ಕ್ರಮುಳದ ಶಿರಮಂತರಿಗುಂ || ೮೧ ||

ಇಂದ್ರ : ಯಥಾರ್ಥವು. ಈ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಕಡುಕಾಯ್ದೊಂದಿ ಪ್ರಬಲಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದ ಈಗಲಾದರೋ;-

ಮ|| ಸ್ರ || ಕುದಿಕುಂ ವಾರಾಶಿಗಳ್ಚೂನಡುಗುಗುಮಚಲಂಗಳ್ಚಲಿಕ್ಕುಂ ಘಣೇಶಂ |
 ಗೊದಗಿತ್ತುಸ್ತಂಭನಂ ಸುಟ್ಟುಗುಮುಡುತತಿದಿಗ್ಧಂತಿಗಳ್ಚುತ್ತುಗುಂ
 ಮೇಣ್ ||

ಉದಿಗುಂಬಾನಿದೆ ಸೂರ್ಯಾಶ್ವಗಣಮುಮಿದೊಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ
ಮಾದತ್ತುಭಗ್ನಂ |
ಪುದಿದೀನಾರಾಯಣಾಪ್ತಜ್ವಲನನುರಿಗಳಿಂದೆಂಬ
ವೋಲ್ತೋರುತಿರ್ಕುಂ || ೮೨ ||

ನಾರದ : (ಆಶ್ಚರ್ಯದೊಡನೆ) ನೋಡ,-

ಕಂದ || ರಂಜಿಸುವಂ ಕೃಷ್ಣಂ ನರ |
ಕಂ ಜತೆಗೊಳಿಸಿದ ನಿಜಾಪ್ತಮುರೆತಟ್ಟಿದೊಡಂ ||
ಮುಂಜಾವದೆ ಭಾಸ್ವರನನಿ |
ಲಂ ಜತೆಗೊಳಿಸಿದ ನಿಜಪ್ರಭೆಯನೊಂದಿದವೋಲ್ || ೮೩ ||

ಇಂದ್ರ : ಆದರೆ ಆ ರಕ್ತಸನು ಮಡಿದವನೇ ಸರಿ.

ಜಯಂತ : ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ, ಇವನಾಮೇಲೆ ರಾಕ್ಷಸಮಾಯೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವನು.

ನಾರದ : ಮಾಯಾಪ್ರಕಟನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವು ಇವನಿಗಿಲ್ಲದಾಗುವುದು? ಏಕೆಂದರೆ,-

ಶಾ || ಕಲ್ಪಾಂತೋಗ್ರನ ಕಾಲಭೈರವನ ಫಾಲಾಕ್ಷ್ಯಗ್ನಿಯೊಳ್ಳರ್ಥತಾ |
ನಲ್ಪಜ್ವಾಲೆಗಳಂತೆ ಭೀಕರಮಹಾಟೋಪತ್ತಮಂ ಕೃಷ್ಣಸಂ ||
ಕಲ್ಪಪ್ರಾಭವಮಂ ವಿಜೃಂಭಣಮುಮಂ ತಾಲ್ದಿರ್ಪ ಚಕ್ರಾಯುಧಂ |
ಬಲ್ಪಿಂಕೊರ್ವಿದನಂಧರಾತನಯನಂ ಪುಲ್ಲಿಂಜೋಲೆಸುಟ್ಟಿದೈ || ೮೪ ||

ಇಂದ್ರ : (ಸವಿಮರ್ಶದಿಂದ) ಎಂತಿದು? ಇವನು ಬದುಕಿರ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಸತ್ತಿರುವಿಗಲೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಕಳವಳಿಸುವುದು.

ನಾರದ : ಇದು ತಕ್ಕುದೇ ಸರಿ. “ಮರಣಾಂತಾನಿ ವೈರಾಣಿ” ಎಂದು ಪ್ರಮಾಣ ವಿರುವುದಲ್ಲವೆ? (ತೆರೆಯ ಕಡೆ ನೋಡಿ) ಆಹಾ, ಈ ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ಏನು ಸುಕೃತವು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದೋ? ಏಕೆಂದರೆ,-

ಕಂದ || ವೋರಳ್ಳರಿಪುಕುಣಪದಿಂ ನಿ |
ಷ್ಮರತೇಜಃಪುಂಜಮೊಂದು ಬಂದಿಹರಿಯೋಳ್ ||
ಸುರನಾರೀಕರವಿಚ್ಯುತ |
ಹರಿಚಂದನರೇಣುಗಳವೋಲುರೆಮುಳ್ಳಿದುದೈ || ೮೫ ||

ಇಂದ್ರ : ಈ ಮಂಗಳ ವಾದ್ಯ ಶಬ್ದಂಗಳೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂದುವು?

ಪ್ರತೀಹಾರಿ : ಜೀಯ, ಒಡೆಯನೇ! ನರಕಾಸುರನ ತಾಯಾದ ಭೂದೇವಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಶರಣಾಗತೆಯಾಗಿ ಪ್ರಿಯವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಶ್ರೀಹರಿ ನರಕಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಭಗದತ್ತನಿಗೆ ಪಟ್ಟಗಟ್ಟಿದನು.

- ಇಂದ್ರ : ಪುಸಿಯಲ್ಲ, ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಈ ಧ್ವನಿಯುಂಟಾಯಿತು.
- ಶಚಿ : ಪೂಜ್ಯನೇ! ಭಗದತ್ತನು ನರಕನ ಮಗನೋ?
- ಇಂದ್ರ : ಆಮೇಲೆಯೇನು?
- ನಾರದ : ಅದೊಂದು ಕಾರಣದಿಂದಲ್ಲ, ಇನ್ನೇನೆಂದರೆ ನರಕ ಶತ್ರುವಾದ ಕೃಷ್ಣನ ದ್ವಾರಕಾಪ್ರಯಾಣದ ನಿಮಿತ್ತವೂ ಉಂಟಾಗಿದೆ.
- ಜಯಂತ : ಈಗಲೇ ಈ ಕೃಷ್ಣನು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿ ಒಂದನಲ್ಲವೆ?
- ಇಂದ್ರ : (ಸಂತೋಷದಿಂದ) ಅದರೆ ಆತನನ್ನು ನಾವೂ ಆನುಸರಿಸಬೇಕು.
(ಬಳಿಕ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು.)
- ಕೃಷ್ಣ : ಎಲೈ ದಾರುಕನೇ! ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಬೇಗನೆ ನಡೆಯಿಸು, ಹಗಲೂ ಹಣ್ಣಾ ದಂತಿದೆ, ಎಂತೆಂದರೆ; —

ವೃತ್ತ || ನಾಂಕೊಂದ ದೈತ್ಯರುರೆ ತನ್ನಯಬಿಂಬಮಂ ಸೀ |
 ಳ್ತೊಂಕಿಪ್ರವೇಶಿಸೆವೊದಳ್ ರುಣಾಂಬುವೆಂಬ ||
 ನ್ನಂಕೆಂಬಿಸಿಲ್ಲ ಗನಮಂ ಬಳೆದೊಪ್ಪೆಸೂರ್ಯಂ |
 ತಾಂಕಷ್ಟದಿಂ ದವಶನೆಂಬವೊಅಸ್ತಮಿಪ್ಪಂ || ೮೬ ||

(ದಯೆಯೊಡನೆ)—

ತ || ಚರಮಶೈಲದ ಶೃಂಗದೊಳ್ಳಿದ ಸಾಂತಮೆಂಬ ಕಿರಾತನೊ |
 ಲ್ಲಿದರೆ ಪೆರ್ಬಲೆ ಬೀಸಲಾಖಗ ರಾಜನುಂ ಮೃದುರತ್ತಿಯು ||
 ತ್ಕರದೆಸಂಯುತನಾಗಿ ಜೀಷ್ಟೆಯಡಂಗಿ ವೋದವನಾಗೆಸ |
 ತ್ವರದೊಳಂಜಿ ಖಗಂಗಳುಂನೆರೆಗೂಡುಗಳ್ಳಿದೊವಾರುಗುಂ || ೮೭ ||

- ಸತ್ಯಭಾಮೆ : ಕಂದ || ನೇಸಿರಮುದಿಬಿಸಿಲೆಂದುರೆ |
 ಪೂಸಲ್ಪಟ್ಟಿಖಿಲ ಗಿರಿಗಳುಂ ತಾಳ್ಳಿದ ಕುಂ ||
 ಆಸಿಸಿಲ್ಕಿದ ಮೇಲೆ ನಿ |
 ವಾಸುರ ಮೇರುವಿನ ಕಾಂತಿಲಕ್ಷ್ಮಿಯನೀಗಳ್ಳೆ || ೮೮ ||

- ಪ್ರತೀಹಾರಿ : ಜೀಯ, ಪ್ರಭುವೇ ! ಶಾರದನೀರದ ಸಮಾನವಾದ ಶರೀರವಾಂತ ರಾಯ
 ನಾವನೋ ಒಬ್ಬನು ಬಂದು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವನು.
- ಇಂದ್ರ : ನಿಜವು, ದ್ವಾರಕಾಪುರದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬಲ
 ರಾಮನಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಆದರಿಂದ ನಾವೇ ಆತನಿಂದನುಜ್ಞೆಗೊಂಡ
 ವರಾಗಿ ನಮ್ಮ ನಗರಿಗೆ ನಡೆವುದು. (ಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ರಥದ ಬಳಿಗೆ
 ಇಂದ್ರನೆತ್ತರುನು.) ಭಗವಂತನೇ ಇಂದ್ರನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವನು.

- ಕೃಷ್ಣ : ಇದಿರಾಳಿಲ್ಲದವನಾಗೈ.
 ಇಂದ್ರ : ಭಗವಂತನೇ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟೆನು.
 ಕೃಷ್ಣ : ಈ ರನ್ನದ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಒಡತಿದೇವಿಯವರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸು.
 ಇಂದ್ರ : (ಅಕ್ಕರೆಯೊಡನೆ) ಮಹಾಪ್ರಸಾದವು (ಎಂದು ಕೈಕೊಂಬನು).
 ಕೃಷ್ಣ : ಇನ್ನೇನು ಪ್ರಿಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ?
 ಇಂದ್ರ : ಇನ್ನೂ ಮಾಡತಕ್ಕುದಿದೆಯೆ ? ಏಕೆಂದರೆ; —

ಶಾ || ದುರ್ವಾರಂ ರಣದಲ್ಲಿ ತನ್ಮುರಯುತಂ ಸರ್ವಾಸುರಾನೀಕಮುಂ |
 ಗರ್ವಾಂಧಂ ನೆರೆಸಂಹೃತಂ ನರಕನಾಪೂರ್ವಾಮರಸ್ವಾಮಿಯುಂ ||
 ಗೀರ್ವಾಣಾಂಬೆಯ ದುಃಖವಹ್ನಿ ಪಡೆಯಲ್ಲಿರ್ವಾಣಮಂ ನಿನ್ನಿನೇ |
 ಸರ್ವಾಭೀಷ್ಟಿತಮಸ್ಯದೀಯಮೆಣಿಸಲ್ಲಿರ್ವಾಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟುದೈ || ೮೯ ||

ಆದರೂ ಭರತವಾಕ್ಯವು ಹೀಗಾಗುವುದು; —

ಶಾ || ಶ್ರೀಮಂತರ್ಮಯ ಸಾಂಖ್ಯಯುಕ್ತಿಮತಿಗಳ್ ಪ್ರಾಭಾಕರಶ್ರೀಯುತರ್ |
 ಭಾಮತ್ಯುಲ್ಲಸಿತರ್ ಸದಾವಿವರಣಪ್ರಜ್ಞರ್ ಸುಚಿಂತಾಮಣಿ ||
 ಶ್ರೀಮಾನ್ಯರ್ ಸುಯಶರ್ ಸುತಂತ್ರನಿಪುಣರ್ ಲೀಲಾಪತಿ ಪ್ರೇಮರಾ |
 ಗಾಮೋದಂಬಡುತಿರ್ಕೆವಿಸ್ತರುಮಿಳಾವರ್ನಿತ್ಯ ಭವ್ಯೋತ್ಸವರ್ || ೯೦ ||

ಚಂ || ಪಡೆದು ಸುದರ್ಶನ ಸ್ಥಿತಿಯನಾಪಣಿಯಲ್ಲಿಯೊ ಪಾಣಿಯಲ್ಲಿಯೋ |
 ಮೃದುತರದಬ್ಜ ಮಂ ನಲಿದು ಪೊಂದಲೆಯಲ್ಲಿಯೊ ಪೊಕ್ಕುಳ್ಳಲ್ಲಿಯೋ ||
 ಮುದದಿನೆ ಶ್ರೀಯನಾಂತೆಸೆದರೊಳ್ಕೊ ರಳಲ್ಲಿಯೊ ವಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೋ |
 ಪದುಳಮನಾಂತು ಲೋಕಮಿದುವರ್ತಿಕೆ ದೇವನಿನಾವನೊರ್ವನಿಂ || ೯೧ ||

ಇಂತು ಕರ್ಣಾಟಕ ನರಕಾಸುರ ವಿಜಯವ್ಯಾಯೋಗಂ

ಕನ್ನಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಮುಗಿದುದು.

- ಕಂ || ಮಾರ್ಪೊಳಪಿನಂತೆ ಕನ್ನಡಿ |
 ಸಿರ್ದೀಕೃತಿ ಪೂರ್ಣಮಾದುದೇತತ್ಪವಿಯಾ ||
 ಇರ್ಪತ್ತಾರನೆಯಬ್ಧಂ |
 ಬರ್ಪಂ ದರ್ಪಿತಮುಮಾಯ್ತುಮೇಶನ ಪದದೊಳ್ || || ೯೨ ||

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾನಿರ್ದೇಶಕ ಸಂಘ, ಧಾರವಾಡ

೧೫ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆ

೧	ಪಂಡಿತರಾಜ ಜಗನ್ನಾಥ	...	೫-೦೦
೨	ಕನ್ನಡಿಗರ ಜನ್ಮಸಾರ್ಥಕತೆ	...	೫-೦೦
೩	ಕರ್ನಾಟಕ ನರಕಾಸುರ ವಿಜಯ ವ್ಯಾಯೋಗಂ	...	೪-೦೦
೪	ಕರ್ನಾಟಕ ಕಥಾಸರಿತ್ಸಾಗರ	...	೬-೦೦
೫	ಶೌರ್ಯಸಾಗರ	...	೬-೦೦
೬	ಕನ್ನಡಮಾತು ತಲೆಯೆತ್ತುವ ಬಗೆ	...	೩-೦೦
೭	ಕಾಲಿದಾಸ ಚರಿತ್ರೆ	...	೬-೦೦
೮	ಕರ್ನಾಟಕ ಯಯಾತಿ ನಾಟಕಂ	...	೮-೦೦
೯	ಮೋಹಿನೀ ಅಥವಾ ನಂದಕರ ನಡವಳಿ	...	೧೦-೦೦
೧೦	ಭಾರತೀಯ ವಿದುಷಿಯರು	...	೮-೦೦
೧೧	ಶ್ರೇಯಃಸಾಧನ	...	೮-೦೦
೧೨	ಗೃಹವೈದ್ಯಕವು	...	೮-೦೦
೧೩	ಇಸೋಪನ ಚರಿತ್ರೆ	...	೩-೦೦
೧೪	ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳಂ	...	೧೦-೦೦
೧೫	ನರಗುಂದದ ಬಂಡಾಯ	...	೧೦-೦೦

